malacký hlas

Dvojtýždenník • 15/XVI • 6. 9. 2006 • Do každej domácnosti v Malackách

malackyhlas@malacky.sk • www.malackyhlas.sk

ÚVODNÍK

Keď som...

„Keď som sa v roku 1994 nasťahovala do Malaciek, tak som si myslela, že nič horšie sa mi nemohlo stať. Mesto sa mi nepáčilo. Pred troma rokmi som sa z mesta odsťahovala a zistila som, že to bola moja osudová chyba. Malacky sú úžasné a keby to bolo možné, tak idem hneď naspäť. Verím, že sa do Malaciek vrátim. Žijú tam úžasní ľudia, ktorých mám rada." Kniha návštev na webstránke mesta www.malacky.sk prináša denne nové odkazy. Tento v nej zanechala 30. augusta Gitka z Modry.

Keď som ako školopovinná vždy na začiatku septembra brala školskú aktovku na plece, myslela som si, že sa mi nič horšie nemôže stať. Po rokoch strávených v práci by som najradšej čas vrátila späť. Trebárs aj kvôli hodinám dejepisu. Keď som pri tabuli márne lovila v pamäti, v ktoromže roku sa po prvý raz písalo o mieste Maliscapotoca, myslela som si, že horšiu otázku mi učiteľ nemohol dať. Dnes som rada, že si správnu odpoveď pamätám.

LUCIA VIDANOVÁ

Alexandra Štuková zo slovenskej atletickej výpravy otvorila i ukončila pekinské vystúpenie ako prvá. Hneď v prvý deň Majstrovstiev sveta juniorov. Zvyšok pobytu v Číne už strávila na štadióne ako diváčka a povzbudzovala kladivára M. Lomnického. Ako „dovolenkujúca" využila možnosť spoznávať exotické krásy jednej z posledných bášt komunizmu, kde okrem iného navštívila aj známy čínsky múr.

Atlétka Štuková na Majstrovstvách sveta juniorov

Príliš horúca Čína

Čínske hlavné mesto Peking sa pripravuje na letnú olympiádu v roku 2008. Majstrovstvá sveta juniorov v atletike sa dajú označiť za akýsi test pripravenosti veľkej krajiny na najdôležitejšiu športovú udalosť sveta v najbližšom období. Kvalifikačné limity na svetový šampionát boli náročné. Takzvané ostré limity, ktoré definitívne zabezpečujú športovcovi priamu účasť na majstrovstvách, splnili na Slovensku len dvaja reprezentanti, kladivár Marcel Lomnický a štvorstovkárka z AC Malacky Alexandra Štuková.

Exotika a la Čína

Našu atlétku katapultoval na šampionát životný beh na gréckej gymnaziáde začiatkom júla tohto roka. Vtedajších 54

Pokračovanie na 12. strane

Primátori okresných miest majú informácie len z médií

Nový zákon, ktorým sa má parlament zaoberať v októbri, má Bratislavu postaviť na úroveň vyššieho územného celku. Verejnosť sa s ním má oboznámiť v septembri, ale do týchto chvíľ obsah návrhu, ktorý chce predložiť primátor hlavného mesta Andrej Ďurkovský, nepoznajú ani starostovia mestských častí a primátori okresných miest súčasného Bratislavského samosprávneho kraja. Zatiaľ sa len predpokladá, že Bratislava získa postavenie vyššieho územného celku a okresy Malacky, Pezinok a Senec sa stanú súčasťou Trnavského kraja.

„V ostatnom období zaznamenávame iniciatívy predstaviteľov hlavného mesta smerujúce k potrebe nového územného členenia," hovorí primátor Malaciek RNDr. Jozef Ondrejka. „Spôsob predkladania týchto iniciatív je však maximálne nedemokratický. Samosprávy územia, ktoré má byť ako nechcené dieťa odvrhnuté do iného vyššieho územného celku, nedostali príležitosť vyjadriť sa k návrhu. Autori návrhu nás obchádzajú; prekáža nám aj forma, akou príprava zákona postupuje. Informácie

Pokračovanie na 2. strane

JEDNOU VETOU

• V súvislosti s pripravovanou výstavbou supermarketu – ďalšieho obchodného reťazca v Malackách – navštívili 4. augusta primátora mesta zástupcovia spoločnosti Invest Trnava.

• RNDr. J. Ondrejka podpísal 9. augusta na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR dodatky k zmluvám na realizáciu ďalších projektov, ktoré bude Mesto Malacky realizovať s podporou EÚ.

• 10. augusta zasadala správna rada komunitnej nadácie Pro Malacky. Hlavným výstupom zo zasadnutia je stanovenie pravidiel poskytnutia finančných príspevkov a vypracovanie kritérií na ich transparentné rozdelenie. Žiadateľmi v grantovom kole, ktoré bude vypísané v septembri, môžu byť neziskové organizácie, občianske združenia, školy, kluby či neformálne združenia.

• Zástupcovia spoločnosti ZIPP Bratislava, s. r. o., ktorá je víťazom verejného obstarávania dodávateľa cestnej infraštruktúry do Priemyselno-technologického parku Záhorie, a primátor mesta Malacky RNDr. Jozef Ondrejka podpísali 15. augusta zmluvu o dielo. Ide o zatiaľ najväčší projekt, ktorý realizuje Mesto Malacky.

• Štát Slovenskej televízie 17. augusta nakrútil spravodajské šoty o rekonštrukcii svetelnej križovatky a Záhoráckej ulice a realizácii prieskumu verejnej mienky so zameraním na zeleň v meste.

• V ten istý deň oboznámili primátora mesta Jozefa Ondrejku hlavná kontrolórka mesta Ing. Ľubica Čikošová a člen dozornej rady spoločnosti Progres Malacky Ing. Pavel Spusta s výsledkami kontroly zameranej na schopnosť Progresu splácať úver. Túto úlohu uložilo hlavnej kontrolórke MsZ na svojom zasadnutí 22. júna.

• V priebehu septembra majú vyrásť v centre Malaciek prístrešky na autobusových zastávkach. Na rokovaní medzi primátorom J. Ondrejkom a zástupcami reklamnej spoločnosti prišlo 18. augusta k vyjasneniu zmluvných podmienok.

• O poruchách na kanalizačných a vodovodných prípojkách, prepadávaní asfaltového povrchu ciest a predovšetkým o hľadaní riešenia tohto problému hovoril Jozef Ondrejka 21. augusta s generálnym riaditeľom Bratislavskej vodárenskej spoločnosti D. Gemeranom.

• Informácie o územnom pláne i prehľad vlastníctva pozemkov získal na mestskom úrade 23. augusta investor, ktorý chce v našom meste postaviť hotel.

• V súvislosti s realizáciou projektu, ktorý je zameraný na inovácie, navštívili primátora mesta 24. augusta zástupcovia Bratislavského samosprávneho kraja.

- ipo -

Oslavy SNP v Malackách

V predvečer osláv 62. výročia Slovenského národného povstania (29. augusta 1944) si tento veľký moment novodobých slovenských dejín pripomenuli aj Malačania položením vencov k Pamätníku SNP. Pietneho aktu sa zúčastnili predstavitelia samosprávy, štátnej správy, členovia odbočky Zväzu vyslúžilých vojakov generála M. R. Štefánika, členovia Záchrannej brigády hasičského a záchranného zboru, zástupcovia Dobrovoľného hasičského zboru v Malackách, politické strany pôsobiace na území mesta, zástupcovia občianskych združení, spoločenských organizácií a občania mesta Malaciek.

Text, foto: T. BÚBELOVÁ

Primátori okresných miest majú informácie len z médií

Dokončenie z 1. strany

sa k nám dostávajú len z médií. Navyše nevieme, či Trnavský samosprávny kraj súhlasí s takýmto riešením."

Podľa Jozefa Ondrejku nové územné členenie prinesie viac závažných otázok, ktoré svojou podstatou prevýšia problémy vedúce iniciátorov prijatia nového zákona k ich snahám. Ide predovšetkým o zabezpečenie dopravy v regióne, keďže drvivá väčšina obyvateľov troch okresov dochádza za vzdelaním i prácou do Bratislavy; dostupnosť zdravotnej starostlivosti i hroziace zhoršenie sociálneho zabezpečenia pre obyvateľov okresov Malacky, Pezinok a Senec. Samotná Bratislava zase odčlenením od vidieckych okresov príde o tzv. rozvojové póly a bude mať problémy v oblasti nakladania s odpadmi či dopravnou infraštruktúrou.

„Len nedávno sa uskutočnili voľby do samosprávnych krajov – po prijatí nového zákona by museli nasledovať nové voľby, s čím súvisia ďalšie vysoké náklady." Primátor Malaciek Jozef Ondrejka pokračuje: „Vo vzťahu k Európskej únii sme sa zaviazli nemeniť schválené územné členenie."

K úvahám o postavení Bratislavy ako samosprávneho kraja vedú predovšetkým finančné dôvody – hlavné mesto si myslí, že dopláca na vidiek. RNDr. Jozef Ondrejka vidí riešenie v zmene správy regionálnych komunikácií a prehodnotení fiškálnej reformy: „Stopercentný princíp solidarity, ktorý je základom reformy, spôsobuje, že Bratislavský kraj s vysokou produkciou je znevýhodnený v porovnaní s ostatnými regiónmi." Bratislave by podľa J. Ondrejku pomohla aj optimalizácia nákladov predovšetkým na úrovni magistrátu.

IVANA POTOČŇÁKOVÁ

Na ľavej strane pôvodné, po 15 rokoch od otvorenia ZŠ Záhorácka už zdevastované okná – na pravej novučké plastové. Skôr ako sa otvorili brány malackých škôl, samospráva zainvestovala do výmeny oblokov na ZŠ Dr. J. Dérera (v časti od školského dvora) a na spomínanej ZŠ Záhorácka, kde prešiel renováciou celý blok. Z dlhodobého hľadiska sú tieto kroky nevyhnutné. Vysoké ceny energií nútia mesto ako správcu škôl hľadať spôsoby, ako ušetriť. Napriek krutej zime sa podarilo na energiách v školách po prvých rekonštrukciách už v minulom roku oproti predošlému ušetriť.

Podľa slov primátora je najvyšší čas sústrediť sa aj na škôlky.

Text, foto: -lucy-

Stop „plotu slobody"

Vo výstavbe druhej časti plota vo vojenských lesoch medzi Malackami, Pernekom, Kuchyňou a Rohožníkom sa zatiaľ pokračovať nebude. Na brány 11-kilometrového plota sa namontujú tzv. výstupové preliezky, čím bude umožnený vstup do oploteného územia pre tých, ktorí majú príslušné povolenie. Rozhodol o tom minister obrany František Kašický po návšteve tejto oblasti. Minister má záujem vyriešiť problém s oplotením. Stretol sa so zástupcami Vojenských lesov a majetkov SR, odštepný závod Malacky a vypočul si argumenty, prečo sa s výstavbou plota začalo. Na osobitnom stretnutí bude rokovať so zástupcami petičného výboru občanov, ktorí vystupujú proti plotu. Je pripravený oboznámiť sa aj so stanoviskom ochranárov a ďalších orgánov a inštitúcií pôsobiacich vo Vojenskom obvode Záhorie.

Spracované podľa -sita-

Hurááá! Máme sa kde hrať...

Detský džavot sa už niekoľko týždňov rozlieha pri sídliskách na Štúrovej, Rázusovej a Záhoráckej ulici, kde zamestnanci mesta osadili nové zariadenia detských ihrísk. Každé z nich doplnili o hojdacieho koníka a kolotoč pre najmenšie deti, dvojhojdačku a preliezačku pre tie staršie. Nejde pritom o lacný „špás" – mestský rozpočet je ľahší o 325 tisíc korún.

Celkovo na budovanie, opravu a dopĺňanie detských ihrísk mesto vyčlenilo 400 tisíc Sk. „Potrebujeme zainvestovať aj do zvyšovania bezpečnosti ihrísk pre deti," uvedomuje si veľký nedostatok väčšiny hracích plôch, ktoré vznikli ešte pred desiatkami rokov, Ing. František Klíma, vedúci oddelenia životného prostredia. Pri novembrovom predkladaní návrhu mestského rozpočtu pre rok 2007 bude pred poslancami bojovať o vyčlenenie financií na riešenie situácie, ktorú netreba prehliadať. „Minimálne betónové plochy chceme oblepiť gumovými matracmi a drevom obložiť nebezpečné betónové konštrukcie väčšiny pieskovísk."

Mesto v lete poodstraňovalo poškodené časti ihrísk, prebytočný betón a začalo s nátermi. Údržbou prešli i pieskoviská. Zostáva dúfať, že miestam, kde sa hrajú naše deti, sa veľkou okľukou vyhnú nezodpovední psičkári a hlavne vandali.

-lucy-
Foto: T. Búbelová

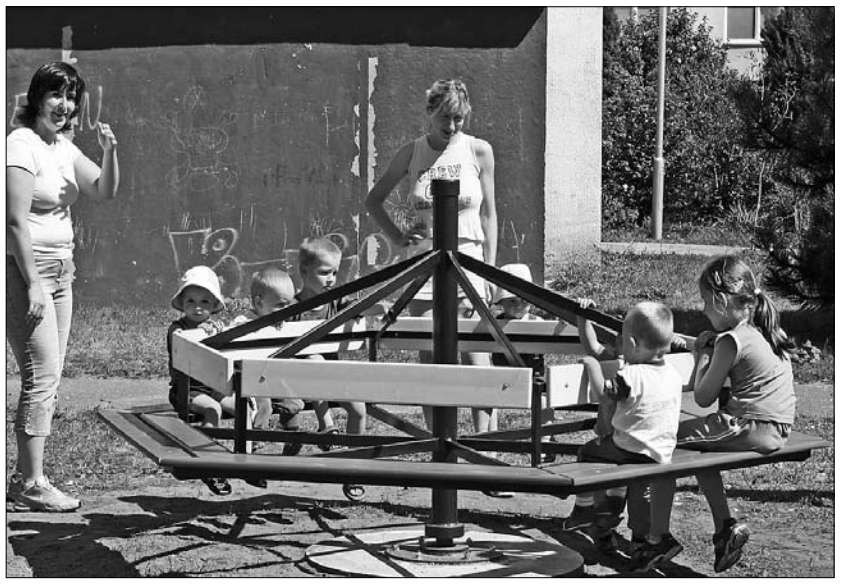

Do synagógy po novom

Otvorenie školského roka 2006/2007 v pondelok 4. septembra už majú všetci žiaci za sebou. Rovnako i „zuškári", ktorí na „dramák" či výtvarnú prišli od Zámockej ulice po novom chodníku.

Text, foto: -lucy-

VYSYPANÉ Z OBÁLKY

Najviac ma zaujal článok o oslave osemstoročných Malaciek.

Na historický sprievod mestom pôjdeme určite celá rodina, aj keď nohy už toľko neslúžia, určite si nenecháme niečo také ujsť. Dám si lieky, čo mám od ortopéda a budem sa snažiť vydržať čo najdlhšie. Veď taká oslava, to bude niečo, čo už tak skoro nezažijeme.

Rovnako bol zaujímavý príspevok Záhorácka po novom.

Je veľmi dobré, že sa Malacky skrášľujú. Len škoda, že sa nájdu i takí, ktorí prevracajú všetko, čo im príde do cesty. Nevedia sa tešiť z toho, čo tu máme pekné. Veď je to naše mesto a mal by každý aspoň troškou prispieť k jeho rozvoju.

MÁRIA ŽÁČKOVÁ

ZAUJALO VÁS

Milí čitatelia,
ak nám napíšete ***do 12. septembra*** *na adresu redakcie, ktorý príspevok vás zaujal, budete mať šancu získať tričko s logom osemstoročnice. Tak neváhajte a zapojte sa! Ak chceme písať o tom, o čom chcete čítať, musíme poznať váš názor. Tak vystrihnite kupón a napíšte naň, čo vás zaujalo. V minulom čísle to boli najmä príspevky* ***Mierka neoklame, 800 rokov je poriadnym dôvodom na oslavu, Záhorácka po novom, Jedna pani povedala*** *a iné.*
V tomto čísle odmeníme ***Máriu Žáčkovú*** *zo Štúrovej ulice z Malaciek.*

malacký hlas
ZAUJALO MA V ČÍSLE **15**

Pripojenie na verejnú kanalizáciu reálnejšie

Po preberacom konaní koncom augusta sa zavŕšil ďalší projekt mesta – Rekonštrukcia čističky odpadových vôd – dokončenie II. etapy.

Po tri štvrte roku (mesto podpísalo zmluvu 28. 12. 2005, pozn. red.) vyrástla stavba s modernou ekologickou technológiou spracovania odpadových vôd za 34,5 mil. Sk (z toho asi 19 mil. Sk z fondu Phare CBC- GS a 6,6 mil. Sk zo štátneho rozpočtu). Po vydaní kolaudačného rozhodnutia zo strany Obvodného úradu životného prostredia v Malackách bude ČOV spustená do skúšobnej prevádzky.

Po dvoch rokoch, kedy sa vydávali stavebné povolenia bez možnosti pripojenia na verejnú kanalizáciu, sa teda situácia mení k lepšiemu. Tento faktor, ktorý bránil rozvojovému potenciálu mesta, je definitívne odstránený. Rozšírená kapacita čističky zníži náklady na likvidáciu odpadových vôd nielen fyzickým osobám, ale aj mestským firmám.

Počas osemstoročných osláv sa navštevníci budú na lúke prechádzať po nových chodníkoch. Na jeseň sa začne v parku vysádzať nová zeleň za 500 000 Sk. Financie pochádzajú ešte z neukončenej 1. časti rekoštrukcie.

foto: M. Šišolák

Park sa nepretržite obnovuje

Od 3. júla tohto roka mesto pokračuje v ďalšej časti rekonštrukcie Zámockého parku. Potrebné financie na jej realizáciu vo výške 31,2 milióna Sk (s 95 % spolufinancovaním z Európskej únie a štátneho rozpočtu a 5 % z mestského rozpočtu) získalo z programu Jednotný programový dokument (JPD NUTS II Bratislava Cieľ 2) vďaka úspechu projektu Obnova a rekonštrukcia Zámockého parku v Malackách – II. a III. etapa – časť 2.

Po jarnom geodetickom zameraní terénu a objektov v Zámockom parku sa od júla vykonávajú asanácie všetkých nevyužívaných a zdevastovaných objektov (pováľaných častí múra, betónových a asfaltových povrchov, provizórnych plechových objektov, zdevastovaného mobiliáru ap.). Súbežne sa budujú nové komunikácie a spevnené plochy.

Neskôr začne dodávateľská spoločnosť HANT Bratislava, a. s. (víťaz verejnej súťaže, pozn. aut.), rekonštruovať zámocký múr (v časti od Sadovej ulice a od diaľnice) s termínom ukončenia aktivity v závere roka 2007. Zámockému parku sa nevyhnú ani ďalšie sadové úpravy, pozornosť sa sústredí najmä na trávnaté plochy. Tie sú náročné na pravidelné zavlažovanie, a tak je nevyhnutnou súčasťou projektu vybudovanie polievacieho vodovodu. Ten bude dokončený najneskôr v októbri 2007.

V poslednej fáze projektu rekonštrukcie Zámockého parku bude osadený nový mobiliár (lavičky a odpadkové koše).

Ambíciou celého projektového tímu (mesta, dodávateľskej spoločnosti aj riadiaceho orgánu – Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR) je ukončiť práce v Zámockom parku ešte pred riadnym termínom – koniec mája 2008.

PROJEKT SPOLUFINANCOVANÝ EURÓPSKOU ÚNIOU

Záhorácky hudobný maratón na obrom pódiu

Obrie pódium o rozmeroch 16 x 8 m a výškou 6 m postavia pred 16. septembrom na hádzanárskom ihrisku, kde si ho budú môcť otestovať skupiny, ktoré sa predstavia počas osemstoročných osláv na Záhoráckom hudobnom maratóne. Stavbu kovovej konštrukcie si pracovníci mesta vyskúšali v predstihu v priestoroch školského dvora na ZŠ Záhorácka.

Nedostatok parkovísk

supluje mesto vybudovaním odstavnej plochy s kapacitou minimálne 25 parkovacích miest pred obytnými domami na Záhoráckej ulici. 25. augusta zachytil objektív fotoaparáta robotníkov pri vysypávaní plochy štrkom, neskôr naň položili zatrávňovacie tvárnice. Autá parkujú aj pri neďalekom novinovom stánku. Vytvoriť odstavnú plochu na tomto mieste by bolo rovnako žiaduce, ale – ako sme sa dozvedeli – ide o súkromný pozemok. Mesto môže plochu upraviť až po dohode s jej majiteľom.

Plaváreň v ŠH Malina čoskoro otvorená

Po ukončení prác na zosilňovaní stropu v ŠH Malina, na ktoré získalo mesto financie z JPD NUTS II Bratislava Cieľ 2 vo výške takmer 5 miliónov, sa plaváreň opäť sprístupní s určitosťou **od 11. 9.** Prevádzkové hodiny zostávajú pre verejnosť nezmenené – v Po – Pia od 16.00 – 21.30 h a v So – Ne či sviatky od 13.00 – 21. 30 h.

V inkubátore budú mať virtuálnu sekretárku

V tomto čísle Malackého hlasu predstavujeme už posledný zo šestice schválených žiadostí z apríla tohto roka, ktorými sa mesto uchádzalo o europrostriedky z programu Jednotného programového dokumentu NUTS II Bratislava cieľ 2.

Ide o projekt s názvom **Rozšírenie portfólia služieb závislých na technickej infraštruktúre poskytovaných podnikateľským inkubátorom v Malackách.** Celkové náklady na projekt sú cca 6,2 milióna, z toho 95 % hradí EÚ a štát a zvyšných 5 % Inkubátor Malacky, mestská nezisková organizácia**.**

Základné údaje o projekte:

Realizácia: najskôr od septembra 2006 v rozsahu piatich mesiacov

Základné aktivity projektu:

– **vybudovanie systému „virtuálnej sekretárky",** ktorý bude zabezpečovať firmám základné služby sekretárky. Systém sa bežne využíva v podnikateľských inkubátoroch v Rakúsku či v Nemecku. V praxi to pre klientov inkubátora znamená sprístupnenie lacnejších telefónnych hovorov, faxu s rozšírením služby na zanechávanie odkazov na firemnom odkazovači alebo vybavenie telefonátu určeného konkrétnej firme sekretárkou inkubátora. „Virtuálna sekretárka" – recepčná, tak bude v čase neprítomnosti klientov v priestoroch inkubátora vybavovať neprijaté presmerované hovory. S centrálnym bodom (recepciou) budú môcť byť spojené všetky priestory administratívnej a výrobnej časti budovy. Základným predpokladom vybudovania systému bolo dobudovanie štruktúrovanej kabeláže, ktorú Inkubátor Malacky zrealizoval v apríli 2006 za pomoci finančných zdrojov získaných z toho istého podporného programu.

– **dobudovanie klimatizácie** do častí budovy, kde doteraz nebola nainštalovaná. Ide o 57 neklimatizovaných priestorov (kancelárie a rokovacie miestnosti) v administratívnej časti inkubátora. Kancelárske priestory boli v letných mesiacoch prehrievané, čo spôsobovalo problémy pri činnosti usídlených firiem a využívaní modernej IT techniky.

– **zriadenie počítačovej učebne** určenej na vzdelávanie záujemcov o podnikanie a záujemcov o prácu v súkromných spoločnostiach z regiónu, ale i pre školenia verejnosti ...

Projekt umožní:

- rozšíriť portfólio služieb, ktoré svojim klientom, začínajúcim spoločnostiam, ponúka od novembra 2004 Inkubátor Malacky. Jeho priestory sa stanú atraktívnejšie najmä pre zahraničné spoločnosti, ktoré majú záujem v Malackách podnikať a pri výbere priestorov kladú dôraz na vyšší štandard služieb,

- vyriešiť problém s chýbajúcou technickou infraštruktúrou v inkubátore, ktorá je podmienkou usídlenia hodnotných spoločností,

- zvyšovať vzdelanostnú úroveň klientov inkubátora a verejnosti v oblasti informačných technológií, ktorí budú využívať novozriadenú počítačovú učebňu.

Stranu spracovala: LUCIA VIDANOVÁ

ANKETA

Koľké výročie oslavujú Malacky? Tešíte sa na historické oslavy? Čo by ste zaželali Malačanom a celému Záhoriu do ďalších rokov?

Ľubomír Nosian (51), živnostník

„Osemsté, nie? Historické dni budú niekedy v septembri, čítal som o tom. Uvidíme historický sprievod mestom od františkánskeho kostola? Zaujímavé. Najviac sa teším na kultúrny program a dobré jedlo, ktoré sa s takýmito oslavami spájajú. Či som rodený Malačan? Nie, do Malaciek som sa pred pätnástimi rokmi prisťahoval. Zvykol som si a som tu spokojný. K jubileu by som nám všetkým zaželal hlavne pevné zdravie. To je najdôležitejšie. A keby nám k tomu zdvojnásobili platy, tak to by sa hneď lepšie žilo. Nielen v Malackách."

Elena Vrátaninová (69), seniorka

„Malacky oslavujú osemsto rokov a rovnako takmer celé Záhorie. Cez víkend som bola u dcéry v Plaveckom Štvrtku, kde si pripomínali 800. výročie (19. a 20. 8.), začiatkom septembra bude oslavovať Láb (9. a 10. 9.), Kostolište bolo myslím najskôr (17. a 18. 6.). Malačania slávia v druhom septembrovom týždni... Či prídem? Nohy ma už neposlúchajú, uvidím. Podľa toho, čo hovoríte, by to stálo za to. Malackám želám, aby sa vzmáhali a budovali. A v Záhorskej Vsi, odkiaľ pochádzam, nech čím skôr spravia pevný most do Rakúska, aby sme mohli lepšie budovať priateľstvá so zahraničím."

Jozef Balažovič (73), senior

„Osemsté. Nie? V septembri, čítal som program. Som z Jablonového a tam si jubileum pripomenuli začiatkom augusta. Ak prídem na oslavy do Malaciek, iste ako prvý ma bude zaujímať kultúrny program v Zámockom parku pri tribúne a večer ľudová veselica. Čo by som nám všetkým zaželal? Nech sa dá život v Malackách do pohybu. Myslím, že mesto sa pod súčasným vedením rozmáha, len tak ďalej."

Michal Mackových (19), študent

„Neviem. Osemsté? Zatiaľ som program nečítal, ale budem si to viac všímať. História Záhoria ma nejako nezaujímala. Viem, že i Jablonové, kde žijem, oslavovalo osemstoročnicu a pri obecnom úrade je vitrína so základnými údajmi o histórii obce. Ako sa vtedy obec volala? Zložitý názov, to som si nezapamätal (Jablam Terra v listine z r. 1206 a z r. 1231 Hablan villa, pozn. red.). Ale ak by som mal dostať historickú publikáciu o Malackách ako Malačania, určite by som si ju so záujmom aspoň prelistoval. A želanie? Nech sa organizuje čo najviac podujatí, aby sa mali ľudia kde stretávať a aby sme si hlavne všetci našli na tieto stretnutia v uponáhľanej dobe čas."

Anna S. (39) – *„Osemsté. Oslavujeme 16. septembra? Čítam noviny, ale ak to človek hneď nezachytí a odloží, tak zabudne. Najbližšie si pozriem program podrobne. Najviac ma lákajú ukážky historických umení, remesiel... Všetko, čo pripomína dávnu minulosť, má hodnotu. Želám mestu, aby sa držalo a zveľaďovalo. A nech si to vážime aj my obyvatelia mesta. Aby sme sa všetci aj napriek nedostatku času, ktorý pramení z uponáhľaného kolotoča povinností, úprimne zaujímali o dianie v meste. Historickú publikáciu, ktorú nám mesto chystá ako darček, vďačne privítam."*

Začína sa 4. rok činnosti tanečného štúdia SALTATRIX – MCK Malacky

I MCK sa snaží už štyri roky ponúknuť spoluprácu deťom už od 3 rokov – juniorom a mládeži, v rámci tanečnej výchovy. Tanečné štúdio Saltatrix pracuje pod vedením doktorandky Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave PaedDr. Andrey Murániovej.

Pri zhodnotení predošlých troch rokov môžeme smelo skonštatovať, že tanečná skupina Saltatrix a Saltatrix junior nechýbali takmer na žiadnej akcii. Taktiež absolvovali tanečné súťaže v rámci Slovenska, na ktorých obsadzovali popredné miesta, či boli porotou špeciálne ocenené. Celé tanečné štúdio sa predstavilo MŠ a ZŠ v rámci výchovných koncertov na tému Hip hop v nás či projektoch pre rodičov a priateľov tanca ako Tanečné Vianoce i Tanec v nás. Prvý prázdninový týždeň patril rovnako tancu na tanečnom školení v Liptovskom Jáne cez Slovenskú tanečnú organizáciu IDO, kde nás učili tí najlepší tréneri a choreografi. Tanečné štúdio zaznamenáva stúpajúcu tendenciu a prílev nových tanečníkov, preto sú deti rozdelené do základných formácií, ktoré sa členia podľa tanečného štýlu, obtiažnosti a tanečno-pohybového zamerania. Kompletne vybavená tanečná sála sa nachádza na **Záhoráckej ulici** (bývalý Mestský úrad Malacky). Tancovať sa bude opäť **2 x týždenne – v pondelok, piatok od 13.00 do 19.00 h** – pre každú tanečnú formáciu zvlášť.

Ak potrebujete vedieť viac, všetky dostupné informácie nájdete na webstránke www.saltatrix.sk.

PaedDr. ANDREA MURÁNIOVÁ
Foto: archív TS Saltatrix

Čo sú to za ľudia?

Správca domu smútku na novom cintoríne Milan Trenčanský neveriacky krútil hlavou po tom, čo 21. augusta našiel po latríne slúžiacej návštevníkom len jamu. Už aj toalety sa kradnú! Je to vrchol drzosti či úbohosti?

Kuriózny prípad už vyšetruje štátna polícia. Mesto škodu na majetku odhaduje na 10 000 Sk. Toaletu pritom osadili na žiadosť občanov, ktorú mestu tlmočila poslankyňa Mgr. Alžbeta Dubajová len minulý rok. „Ľudia si to pochvaľovali. Klasická drevená toaleta, ktorá bola umiestnená na okraji cintorína, ani vizuálne nenarúšala prostredie," povedal Ing. Jozef Slezák z mesta. Po ukradnutej latríne zostalo asi dvadsaťcentimetrové torzo. Keďže bola zabetónovaná, museli ju prakticky vytrhnúť z podstavca.

Prípad ukradnutej toalety však nie je jediný. V minulosti správcom cintorína spôsobovali vrásky vandali. „Situácia sa trochu upokojila, len čo mesto dostavalo pováľanú a roz kradnutú časť plota," vydýchol si J. Slezák. Zostáva len dúfať, že si budú vinníci spytovať svedomie a viac to neurobia. Alebo je im to ukradnuté?

Text, foto: -lucy-

SEPTEMBER 2006

Kalendár podujatí v meste Malacky

6. 9. **Otvorenie jazykových kurzov**, 17.00 h, MCK
6. 9. **Všetko o mojej matke**, 20.00 h, kino Záhoran, Filmový klub MCK
7. 9. **Otvorenie činnosti Štúdia tanca**, 17.00 h, SD MCK
8. a 9. 9. **Hooligans**, 18.00 h, kino Záhoran, MCK
8. 9. **Vernisáž výstavy JozefaChrenu – Impresie a Herberta Arendarczyka – Abstrakcie**, 17.00 h, MCK Záhorácka ul.
9. 9. **XI. ročník Medzinárodného turnaja oPutovný pohár Záhoria v boxe kadetov a juniorov**, 15.00 h, Ul. 1. mája 108, Boxing Club RTJ
9. – 10. 9. **ARTEMISCup 2006 – turnaj neregistrovaných amatérskych tenistov vo dvojhre**, TK Strojár Malacky
9. – 10. 9. **Cyklovýlet po Moravskej vínnej ceste (SK – CZ)**, trasa: Malacky – Břeclav – Valtice – Mikulov – Pálava – nádrž Nové mlyny – Lednice – Břeclav – Malacky (50 +80 km), SCK Záhorák
10. 9. **XI. ročník Medzinárodného turnaja oPutovný pohár Záhoria v boxe kadetov a juniorov**, 8.45 h, Ul. 1. mája 108, Boxing Club RTJ
11. 9. **Otvorenie rezbársko-sochárskeho sympózia v spolupráci so Záhradnou galériou A. Machaja**, 9.00 h, pred MCK
12. 9. **Poznaj svoje mesto** – kvíz pre žiakov ZŠ, 10.00 h, Knižnica MCK
14. 9. **Seminár o histórii Malaciek**, 9.00 h, Inkubátor Malacky, MCK
15. 9. **Koncert speváckeho zboru Lúčnica**, 16.00 h, františkánsky kostol
15. – 17. 9. **800-ročné Malacky** – veľkolepé oslavy v Malackách
16. 9. **Malacký historický deň – vyvrcholenie osláv v Zámockom parku**, 10.00 h
16. 9. **Tour de Záhorí & Karpaty**, trasa: Bratislava-Rača – Železná studienka – Devín – Zohor – Košariská – Bratislava-Rača (80 km), SCK Záhorák
17. 9. **Slávnostné odhalenie sôch vytvorených na rezbársko-sochárskom sympóziu**, 15.00 h, pred MCK
17. 9. **Malokarpatskou vínnou cestou do Modry**, trasa: Malacky – Rohožník – Trstín – Smolenice – Orešany – Doľany – Častá – Červený Kameň – Modra – Pezinok – Baba – Malacky (120 km), SCK Záhorák
20. 9. **Ďalších 10 minút 1.**, 20.00 h, kino Záhoran, Filmový klub MCK
22. a 23. 9. **Match Point – Hra osudu**, 18.00 h, kino Záhoran, MCK
22. – 24. 9. **Malacký rebríček 2006 – turnaj registrovaných malackých tenistov**, TK Strojár Malacky
22. – 24. 9. **Okresná výstava ovocia azeleniny**, ZŠ Dr. J. Dérera, koordinačný výbor Slovenského zväzu záhradkárov v Malackách
23. 9. **2-krát cez Malé Karpaty na vinobranie do Pezinka**, trasa: Malacky – Stupava – Borinka – Košariská – Tri bresty – Sv. Jur – Limbach – Pezinok – Baba – Malacky (90 km), SCK Záhorák
24. 9. **Rozprávková nedeľa, otvorenie súťaže onajlepšieho detského diváka**, 16.00 h, SD MCK
27. 9. **Annie Hall**, 20.00 h, kino Záhoran, Filmový klub MCK
29. 9. **Shrek 2**, 16.00 h, kino Záhoran, rozlúčka s kinom, MCK
29. 9. **Gejša**, 18.00 h, kino Záhoran, rozlúčka s kinom, MCK
30. 9. **Shrek 2**, 16.00 h, kino Záhoran, rozlúčka s kinom, MCK
30. 9. **Cyklovýlet do Stupavy a okolia na „Dni zelá"**, trasa: Malacky – Lozorno – Košariská – Borinka – Stupava – Malacky (70 km),

Múzeum Michala Tillnera:
Otvorené: Po – Pia 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00, So – Ne 14.00 – 17.00
Vstupné: dospelí 20 Sk, deti, dôchodcovia 10 Sk

Výstavy:
Výstavné priestory MCK
Otvorené: Po – Pia 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00, So – Ne 14.00 – 17.00
Vstup voľný
Vernisáž výstavy Jozefa Chrenu – Impresie a Herberta Arendarczyka – Abstrakcie
od 8. 9. do 1. 10.
Rezbársko-sochárske sympózium, od 11. do 17. 9.

Krypty pod františkánskym kostolom NPPM:
Otvorené: Po – Pia 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00, So – Ne 14.00 – 17.00
Výstavy: **Premeny Malaciek – výstava fotografií, stála expozícia**, vstupné: 10 Sk
Knižnica: Otvorené: Po – Pia 10.00 – 18.00, Sobota 10.00 – 13.00

*Kalendár podujatí spracovala turisticko-informačná kancelária mesta Malacky (TIK). Prosíme usporiadateľov akýchkoľvek podujatí, ktorí chcú mať svoje podujatie zverejnené v nasledujúcich kalendároch, aby dodávali informácie na nasledujúci mesiac vždy **do 15. dňa práve prebiehajúceho mesiaca**.*
*KONTAKT: **TIK Malacky**, tel. 034/772 20 55, info@tikmalacky.sk*
***MCK**, tel. 034/772 21 55, 034/772 21 10, kniznicama@stonline.sk*

Nová WILLI(ho) sezóna

Plavecký klub Willi začína novú sezónu a pozýva medzi seba všetky deti, ktoré majú záujem o športové plávanie. Stačí, ak prídu spolu s rodičmi na preskúšanie do plavárne ŠH Malina v dňoch **11. – 14. septembra od 15.00 do 16.00 h**. Priniesť si musia plavky, uterák a gumené šľapky.

Činnosť klubu je zameraná na výučbu plávania jednotlivých plaveckých spôsobov, zdokonaľovanie techník plávania a aj hier vo vode. Členmi klubu sú deti od 5 do 18 rokov. Za uplynulú sezónu získali na súťažiach účtyhodných 23 medailí a zaplávali 42 rekordov. **INGRID BUKOVSKÁ, trénerka klubu**

Doplnenie s náborom

Basketbalový oddiel TJ Strojár Malacky bude v septembri dopĺňať niektoré svoje basketbalové družstvá. Rodičia, ktorí majú záujem prihlásiť svoje deti, sa môžu informovať priamo u trénerov na tréningoch v **Po – Pia v telocvični Gymnázia, Ul. 1. mája od 15.30 – 17.00 h u B. Ortha – t. č. 0907/79 86 33, e-mail: borth@centrum.sk alebo u P. Ondruša – t. č. 0907/32 86 77, e-mail: ondrus16@post.sk**.

Záujemcovia môžu svoje ratolesti prihlásiť do týchto družstiev:

- dievčatá – roč. 1994 – 1995 a 1998 – 2000
- chlapci – roč. 1995 – 1996 a 1998 – 2000

malacký hlas

ŠPECIÁLNA PRÍLOHA K 800. VÝROČIU MALACIEK VYDANÁ S PODPOROU SPONZOROV

malackyhlas@malacky.sk • www.malackyhlas.sk

ÚVODNÍK

Miesto pre mesto

Sviatky, výročia, jubileá. Nech ich nazveme akokoľvek, všetci ich máme radi. Zaspomíname si, obdaríme jubilanta a tešíme sa z oslavy. Ale ako to urobiť s výročím nášho mesta? Týka sa nás všetkých – buď sme sa tu narodili, alebo tu jednoducho len žijeme. Osemstoročnica stojí za to, aby sme ju primerane oslávili. Na jednu z príležitostí vás srdečne pozývam. V polovici septembra sú sústredené viaceré aktivity, kde budeme môcť vážne i zábavne vzdať úctu osemstoročnej písanej histórii Malaciek.

Od roku 1206 pretieklo veľa vody v Maline, mnoho príbehov sa odohralo na území Malaciek, nemálo legiend a osudov ľudí je spätých s naším mestom. Len niečo z toho sa však uchovalo. A patrí sa, aby sme sa aj s tým málom oboznámili. Ako? Vo štvrtom štvrťroku tohto roka dostane každá domácnosť v meste populárno-náučnú knihu osemstoročnej histórie Malaciek. Samozrejme bezplatne, je to pre vás darček. Verím, že táto kniha ponúkne možnosť načrieť do histórie mesta. Spoznať, kde sú naše korene, kde je podstata súčasnosti i budúcnosti. Myslím si, že je dôležité históriu poznať a vedieť sa z nej poučiť.

Nedá mi, aby som ako matematik neupozornil na to, že magické číslo 800 je aj z matematického pohľadu zaujímavé. Jeho prvočíselný rozklad je vyjadrený len pomocou dvoch prvočísiel – jedného párneho a jedného nepárneho: $800 = 2^5 \times 5^2$. Takýto jav je vzácny.

Vážení čitatelia,

hovoríme o histórii, a pre budúce generácie píšeme históriu aj my. Stojí za to, aby sme do nej zapísali dôstojný odkaz. Napríklad odkaz, že aj v roku 2006 tu každý svojím dielom tvoril dobré miesto pre život, že každý má vo svojom srdci veľké miesto pre svoje mesto. Miesto pre Malacky.

JOZEF ONDREJKA

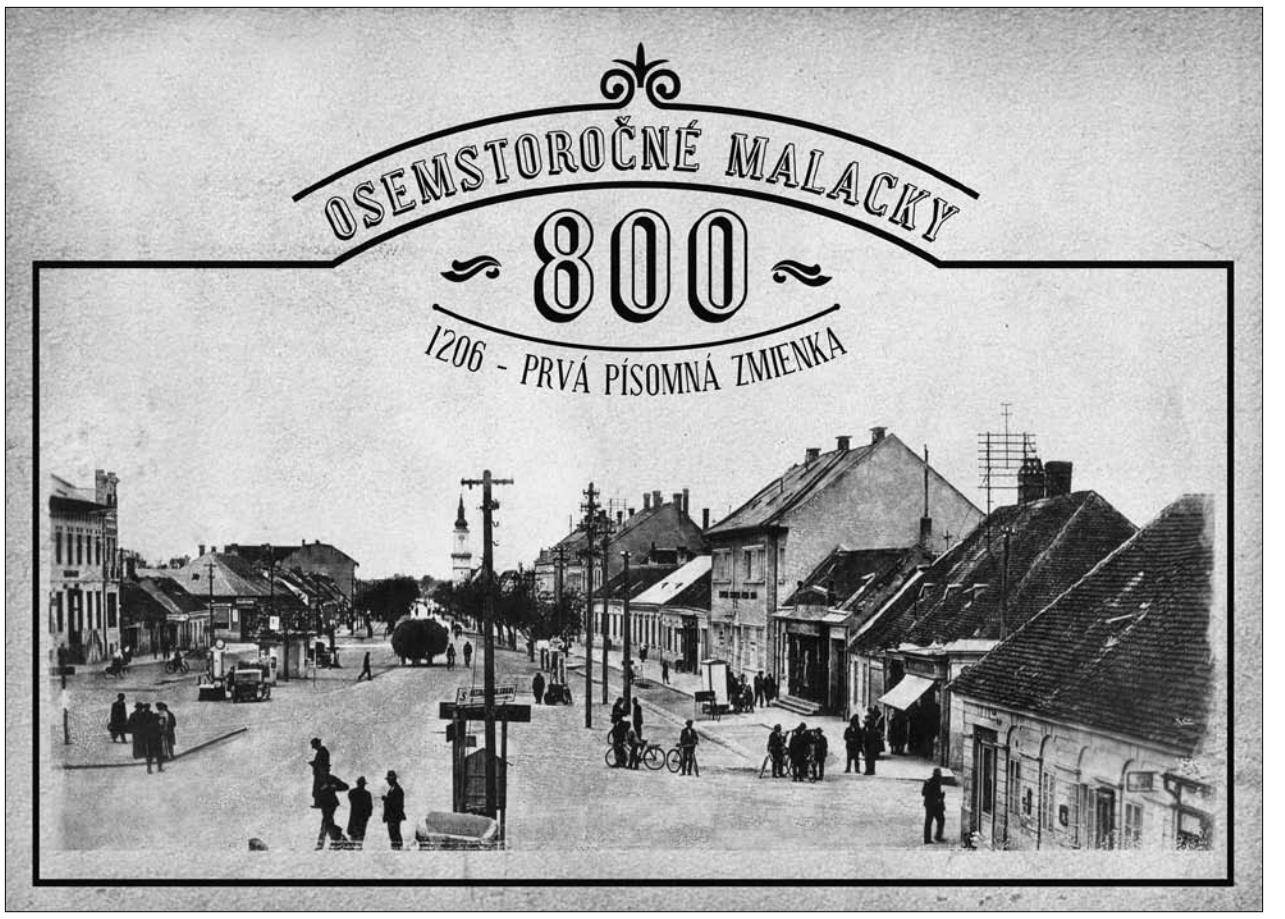

Historický ošiaľvrcholí. Už len pár dní a vypuknú tri dni veľkolepých osláv 800-ročných Malaciek (15. – 17. septembra), ktoré korunuje Malacký historický deň 16. septembra.

Čítajte program na 6. a 7. strane.

Príde aj prezident?

15. 9. sa o 14.00 h uskutoční slávnostné zasadnutie MsZ, ktoré má svojím významom a programom navždy vojsť do dejín Malaciek. Organizátori naň pozvali okrem vrcholných predstaviteľov verejnej a štátnej správy, šéfov politických strán v meste a starostov partnerských miest v zahraničí aj hosťa najváženejšieho – prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča.

Hlava štátu ako každý z pozvaných obdržal pozvánku vytlačenú na špeciálnom hlavičkovom papieri s logom osláv, vyhotovenú špeciálnym typom písma, ukončenú netradičnou pečiatkou, ktorá napodobuje tie zo starodávnych listín.

Medzi pozvanými nechýbajú ani zástupcovia z partnerských miest – českého Veselí nad Moravou, maďarského Sarvašu a Albertirše, rakúskeho Gänserndorfu a talianskeho Gaggiana.

Práve oni budú asistovať pri odhaľovaní Kompasu priateľstva pred budovou MsÚ v Malackách. Taký názov dostane stĺp so smerovkami na všetky partnerské mestá v zahraničí s údajom o vzdialenosti mesta od Malaciek a jeho zemepisnej polohe.

-lucy-

Vyprevaďme kráľovskú výsosť Ondreja II. do „zámku"

V sobotu 16. septembra predpoludním vypukne pestrofarebným sprievodom Malacký historický deň. Od 10.00 h od kostola Nepoškvrneného Počatia Panny Márie potiahne kráľovský sprievod na čele s kráľom Ondrejom II. do Zámockého parku.

Tu ho už bude netrpezlivo očakávať primátor mesta J. Ondrejka, aby prevzal darovaciu listinu k Plaveckému panstvu.

Jeho kráľovskú výsosť budú na ceste sprevádzať trubadúri, bubeníci, šľachtici i poddaní...

Tak vychystajme sa i my!

Schyťme sa s rodinou, susedmi, priateľmi... Prekutajme skrine, nájdime na dne „babičkiných truhlíc" oblečenie, ktoré sa snáď už nenosí, ale zaváňa históriou. Nájdime kroje, staré uniformy, pre deti kostýmy, bubny, šable, trúbky. Vytvorme spoločne sprievod, na ktorý sa v Malackách bude dlhé roky spomínať, nielen čo do počtu, ale aj pestrosti.

Ak vám nechýba nápaditosť a odvaha, nenechajte sa nikým a ničím odradiť.

-lucy-

Ako to bolo pred 800 rokmi?

Malacký hlas oslavuje v tomto roku 15. výročie vydávania. Na svojich stránkach prinášal vzácne informácie z histórie mesta najmä v časoch, keď ho aktívne tvoril zatiaľ posledný mestský kronikár Dr. Pavol Hallon. Inak tomu nebolo ani hneď v jednom z prvých čísel Malackého hlasu z marca 1991, ktorého titulná strana opísala počiatky malackej histórie.
Výňatok z príspevku, ktorý na hodnote rokmi len získava, vám práve ponúkame.

3. Malacký hlas

marec 1991
cena 2.- kčs

ročník I.

MESAČNÍK MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA

MALACKÉ HISTORICKÉ JUBILEÁ

V roku 1991 si máme čo pripomínať, máme sa na čo rozpamätávať. Dnes je samozrejmosťou, že denne jazdia vlaky, dostávame noviny a poštu, deti chodia do gymnázia, že bývame v meste, ktoré sa volá MALACKY.
BOLO TOMU VŽDY TAK ?
Na túto otázku by mali dať odpoveď podujatia, ktorými si budeme tohoto roku pripomínať viaceré

oslavy, je mestom so starou tradíciou. Túto musíme rozvíjať, lebo mesto už nebudú prezentovať šľachtické rody, ktoré mu stáročia vládli, ale MY, obyvatelia MALACIEK.
Niektoré kapitoly z mestskej histórie už boli prezentované v bývalom MALAČANOVI (rok 1989). Náš seriál bude nadväzovať na tieto príspevky, aby sme sa dozvedeli čo najviac o najstarších, ale i o novších dejinách a udalostiach z histórie nášho mesta.
Zatiaľ sa v starom listinnom materiáli nenašli

Malacký hlas oslavuje v tomto roku 15. výročie vydávania. Na svojich stránkach prinášal vzácne informácie z histórie mesta najmä v časoch, keď ho aktívne tvoril zatiaľ posledný mestský kronikár Dr. Pavol Hallon. Inak tomu nebolo ani hneď v jednom z prvých čísel Malackého hlasu z marca 1991, ktorého titulná strana opísala počiatky malackej histórie.
Výňatok z príspevku, ktorý na hodnote rokmi len získava, vám práve ponúkame.

Malacky neboli „založené", ale sa postupne vyvinuli. Predkovia našich predkov, prví Záhoráci, mali už svoj osídlovací systém. Vždy sa usadili pri vodných tokoch a na miestach, kde mohli loviť ryby a zver, aby mali zaistenú obživu. Oblasti sa tak začali pomaly kultivovať.

Prapredkom sa najlepšie darilo na lúkach pri Morave, kde sa na vyvýšeninách zvaných i dnes „hrúdy" – od slova hruda – stavali svoje obydlia. Prirodzenú ochranu mali v okolitých močiaroch a mŕtvych ramenách Moravy. V priebehu stáročí tadiaľto prešli rozličné národy, mnohé sa tu usadili a navzájom splynuli.

Poslední sa sem nasťahovali Slovania. Osady sa spájali do obranných systémov, prichádzali prví kupci a začal sa rozvíjať obchod. Cestné trasy sa stabilizovali.

Takto nejako sa vyvinula i malacká lokalita. Prechádzala ňou kupecká cesta, na ktorej sa vyberalo mýto. Lokalita ležala v tzv. **konfíniu**. Bolo to hraničné územie s Českým kráľovstvom a patrilo kráľovi. Hranicu strážili strážne družiny (ako napríklad dnešní pohraničníci). Život nebol obzvlášť rušný.

Začiatkom druhého tisícročia si králi uvedomili, že sú tu obrovské územia ležiace ladom a začali ich rozdeľovať medzi svojich verných vazalov. Najštedrejším rozdeľovateľom Záhoria bol uhorský kráľ Ondrej II. Našiel si verných šľachticov v rode Hont-Pázmany (Hunt-Paznan).

Prvým obdarovaným bol nitriansky kapitán Tomáš. Dostal územie dnešnej Skalice a okolia. Mal synov Alexandra a Šebuša. Boli kráľovskými rytiermi a sprevádzali kráľa na jeho výpravách. Za hrdinské činy ich odmeňoval donáciami z uhorského konfínia na českej hranici. Šebuš dostal územia v okolí Pezinka a Jura a Alexander – ako prvý dar – územie Plaveckého Štvrtka.

Darovacia listina Ondreja II. pochádza z roku 1206 a obsahuje prvú zmienku o našej lokalite. Nazýva ju MALISCA-POTOCA. Je to teda dnešný názov potoka Malina. Meno dostal asi preto, že vyviera v maliniskách karpatských lesov. V darovacej listine sa opisujú značky – méty, podľa ktorých sa vymedzili hranice chotára. Jednou z týchto značiek je i označenie malackej lokality, potoka Malina i lokality samej. Je to najstarší opis nášho chotára zo strany od Plaveckého Štvrtka, a preto podávam preklad listiny ako zaujímavý dokument z našej minulosti.

Text listiny znie:

„V mene svätej Trojice, nerozdielnej v jednote. Ondrej z Božej milosti kráľ uhorský, dalmatínsky, chorvátsky atď." (nasleduje opis jeho hodností a zásluh, za ktoré sa územie daruje a vymenovávajú sa hranice nového chotára).

„Spomedzi týchto verných comitovi Alexandrovi totiž majetok všeobecne nazývaný CHETURTUCHYEL (Plavecký Štvrtok – vyslovujeme Četurtuk – po maďarsky csutfrtok = štvrtok), i so všetkými výnosmi mýta udeľujeme na onom majetku, nech je ustanovený, udeľujeme mu všetky výnosy z neho, ktoré mu ani bratislavský gróf, ani nikto iný nemôže odňať a do správy majetku ho uvádzame Pedurovým synom Alexandrom.

Toto sú hranice majetku. Prvá značka sa začína od miesta, ktoré sa nazýva Zutus, kde sa tri riečky spájajú a začínajú spolu tiecť, tam ju oddeľujú od zeme comita Tomáša, ktorá sa nazýva Loyp (Láb) a odtiaľ preteká až k Jablanskému

Pokračovanie na 6. strane

ANTIQUO MODO ANTIQUO MORE

Staré mravy starým spôsobom

Heslo divadelno-kaskadérskej spoločnosti TOSTABUR (Tovarišstva starých bojových umení a remesiel) hovorí za všetko. Divácky zaujímavou formou stvárňuje šermiarske umenie od párového súboja až po veľké bojové strety armád tak, ako ich zaznamenala história. Podľa tradícií škôl starých šermiarskych majstrov predvádza šerm, vyrába repliky historických chladných a palných zbraní, zbrojné doplnky a kostýmy. Od svojho vzniku v roku 1964 odohralo Tovarišstvo viac ako 26 vlastných premiér a účinkovalo vo viacerých hrách stálych divadelných scén. Takmer priamo z bratislavských korunovačných slávností (1. – 3. 9.) zavíta do Malaciek, aby ovládlo „podzámčie" kráľa Ondreja II. a lúku Pavla IV. – Pálfiho.

Reminiscencie

Program súboru je zameraný na ukážky dobových hudobných čísel a tanečných foriem hraných a tancovaných v priebehu renesancie a baroka na kráľovských a šľachtických dvoroch Európy. Vytvára nezameniteľnú dobovú atmosféru, náladu a pocit. Vychádza z dochovaných historických podkladov s dôrazom na znovuoživenie zaujímavých pôvodných, hudobných záznamov a choreografických zápisov s dodržaním dobových hudobných nástrojov, kostýmov a rekvizít. Kedy vystúpia? O 12.20 a 17.00 h pred kaštieľom.

Saltarello

Niekdajšie Bratislavské združenie country a dobových tancov rozdáva radosť tancom už od roka 1983. Vo vystúpeniach vás prevedie stáročiami – do časov starovekých keltských národov, ich zvyklostí a sviatkov. Zláka vás do exotického orientu, obklopí zvodnými brušnými tanečnicami a prenesie vaše sny do rozprávok z 1000 a jednej noci. V jeho vystúpeniach spoznáte príchuť vznešených renesančných bálov, ale aj bezuzdných svetských veselíc a pocítite letmé dotyky lásky, keď sa muž len nesmelo smie dotýkať rúčky svojej vyvolenej. S nimi vám neujde ani obdobie parochní, mašličiek, volánikov a intríg – pompézneho baroka. Kde? No predsa na lúke Pavla IV. – Pálfiho o 15.00 a 18.00 h.

Husľový virtuóz a šoumen

Spojenie, ktoré najlepšie sedí Petrovi Uličnému, lídrovi skupiny New Country. Hudobníci hrajú najznámejšie rockové a country hity vo vlastnom originálnom podaní. Repertoár tvoria skladby spevákov a interpretov, ako sú napríklad Bryan Adams, Sting, Jon Bon Jovi, Robbie Williams, Joe Cocker, Eric Clapton, Freddie Mercury, Carlos Santana. Zo skupín sú to najmä Beatles, Mr. Big, Red Hot Chilly Peppers, The Eagles, Deep Purple, Aerosmith, Rolling Stones, Gipsy Kings. Ich vlastná tvorba čerpá z motívov írskeho folklóru.

Funny Fellows Old time band 1860 – 1925

Táto formácia vás svojím muzikantským čarovaním zľahučka prenesie do kaviarne v roku 1920. Bude sa stačiť započúvať do raného blues, hillbili, minstrelskej hudby kočovných kabaretov, gospelu, spirituálu, ragtime. O 13.00 a 15.15 h v parku Pálfiovcov.

Sprievodné podujatia 8. - 14. septembra

8. september

7.00 h
Vernisáž výstavy obrazov Jozefa Chrenu - Impresie a Herberta Arendarczyka - Abstrakcie (MCK Záhorácka 1919)

11. september

9.00 h
Otvorenie rezbársko-sochárskeho sympózia pred MCK, Záhorácka v spolupráci so Záhradnou galériou A. Machaja

Štyria rezbári vytvoria štyri sochy rozprávkových bytostí v životnej veľkosti. Sympózium potrvá celý týždeň až do 17. 9. , kedy budú sochy slávnostne odhalené.

18.00 h
Hudobný kokteil Zuzany a Alexa Maďarovcov, synagóga (organizuje CVČ)

12. september

10.00 h
Kvíz pre žiakov ZŠ, Poznaj svoje mesto, Knižnica MCK

10.00 h
Podnikanie na Záhorí - história podnikania na Záhorí od stredoveku po súčasnosť (Mgr. Pavol Vrablec), Inkubátor Malacky

Vernisáž stálej výstavy veľkoformátových historických fotografií Malaciek, Inkubátor Malacky

13. september

15.00 h
Malacké brko - vyhodnotenie súťaže literárnej tvorivosti žiakov malackých gymnázií, Spoločenský dom MCK, 1. posch.

Výstava k 15. výročiu vydávania Malackého hlasu, Spoločenský dom MCK, 1. poschodie

18.00 h
Koncert k 55. výročiu založenia ZUŠ spojený s vernisážou výstavy

14. september

9.00 h
Seminár o histórii Malaciek, Spoločenský dom MCK

Program na 15. a 17. septembra

15. september

8.00 - 12.00 h
Burza filatelistov, Spoločenský dom MCK, organizuje Klub filatelistov 52 32
Prekvapenie filatelistov v spolupráci s farským úradom!

10.00 h
Slávnostná inaugurácia príležitostnej celiny (obálky s natlačenou známkou), ktoré vydala Slovenská pošta v obmedzenom náklade na žiadosť mesta Malacky pri príležitosti osláv 800. výročia prvej písomnej zmienky o Malackách; Spoločenský dom MCK - sobášna sieň

14.00 h
Slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva za prítomnosti vrcholných predstaviteľov mesta a partnerských miest zo zahraničia.
Súčasťou programu bude krst novej publikácie o Malackách a odhalenie Kompasu priateľstva pred budovou MsÚ so smerovkami na všetky spriatelené mestá v Česku, Poľsku, Maďarsku, Rakúsku a Taliansku.

16.00 h
Slávnostný koncert speváckeho zboru Lúčnica - kostol Nepoškvrneného Počatia Panny Márie

17. september

11.00 h
Slávnostná svätá omša spojená s koncertom speváckeho zboru Vox humana, františkánsky kostol Nepoškvrneného Počatia Panny Márie

15.00 h
Odhalenie sôch pred Mestským centrom kultúry, vytvorených na sochársko-rezbárskom sympóziu

Generálny sponzor: nafta
Reklamní partneri: TEKOS, h2k group, WWW spol. s r.o. TEST Malacky
Sponzori: BVS, reflex, termming, CORAgeo, TOWER AUTOMOTIVE, FOZAÇAS SIEGLING
Mediální partneri: Viva Radio, eM TV, malacký hlas, MTT, SEN, PEZINOK, MY, Záhorák, MALACKO, PEZINSKO
grafický design tlače: ADA, Group, s.r.o.

OSEMSTOROČNÉ MALACKY
800
1206 – PRVÁ PÍSOMNÁ ZMIENKA

Tri dni veľkolepých osláv
800-ročných Malaciek
15. - 17. septembra 2006
korunuje

MALACKÝ HISTORICKÝ DEŇ 16. SEPTEMBRA

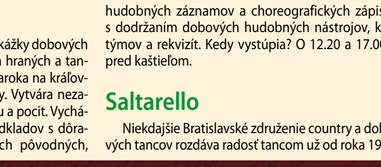

MALACKÝ HISTORICKÝ DEŇ 16. SEPTEMBRA

10.00 h
Historický sprievod od kostola Nepoškvrneného Počatia Panny Márie pred Pálfiovský kaštieľ v Zámockom parku (Sedliaci i šľachtici, páni i poddaní, berte róby i kacabajky, meče či cepy a príďte osláviť veľkolepú udalosť!)

11.00 h
Kráľ Ondrej odovzdá „otcovi mesta" darovaciu listinu a venuje mu panstvo, aby sa rozrastalo ku kráse a k úžitku ľudstva, ktoré ho obýva.

12.00 h
Prasačie hody pred kaštieľom (ochutnávka pečeného prasiatka a diviačika, ktorý akoby priam z malackého erbu vyskočil)

Podzámčie kráľa Ondreja II.
Historické hry a hudba pred kaštieľom

12.00 - ukážky historického šermu (Tovarišstvo starých bojových umení a remesiel)
12.20 - Reminiscencie (súbor historického tanca a hudby)
14.00 - koncert malackej hudobnej skupiny AC+
15.00 - dobový tanec (skupina Saltarella)
16.00 - kaukliari a kúzelníci
17.00 - Reminiscencie (súbor historického tanca a hudby)
17.30 - koncert malackej hudobnej skupiny AC+
18.00 - dobový tanec (skupina Saltarella)

Lúka Pavla IV. - Pálfiho
Historické hry na lúke pri kaštieli

Od obeda do polnoci bitky na koňoch, šermiarske súboje, turecki janičiari a hodinu pred polnocou ohňová šou so záverečným ohňostrojom. Po celý deň otvorená čajovňa vo vezírskom stane s obsluhou, brušné tanečnice, strelba z kuše a vrhanie gule z vržnice, živý zverinec, detské turnaje na drevených koníkoch a živých ponících.

13.00 - bitka na koňoch a iné súboje (Tovarišstvo starých bojových umení)
19.00 - šermiarsky súboj spojený so salvami z kanónov
21.30 - oznamovací sprievod pred ohňovým vyvrcholením
22.30 - fakľový sprievod pred ohňovým vyvrcholením
23.00 - ohňový program na zemi i na koňoch (Tovarišstvo starých bojových umení a remesiel)
23.30 - slávnostný záverečný ohňostroj

Park Pálfiovcov
Pohoda na trávnatých plochách Zámockého parku
(divadlo, hudba a tanec v tráve)

13.00 - Funny Fellows (old time band 1860 - 1925)
13.45 - žongléri
14.00 - Vrbovské vŕby - gajdošská hudba
14.30 - divadlo Haaf
15.15 - Funny Fellows (old time band 1860 - 1925)
15.30 - žongléri
15.45 - Divadlo na hambálku - Obrázky z Malaciek
16.45 - žongléri
17.00 - Divadlo na hambálku - Obrázky z Malaciek
17.45 - Vrbovské vŕby - gajdošská hudba

Celodenné atrakcie
Výtvarníci, živé sochy, maľovanie na tvár

Altánok Margity Zichy
Ľudová zábava na tribúne pri futbalovom ihrisku

12.00 - FS Slnečnica - Sunečník
14.00 - Vácenovjáci - krojovaná dychovka
15.30 - Jožka Černý a jeho cimbalová muzika
17.30 - Belasí - country hudba
19.00 - Róbert Kaizer a Peter Meluš
20.00 - Ľudová veselica s bratmi Zajačkovcami a Karolom Malým

Aréna Mikuláša XIII.
Záhorácky hudobný maratón (ZHM - Zas Ho Máme) na starom futbalovom ihrisku
13.00 - The Reel
14.00 - Requiem
15.00 - Vrbovskí víťazi
16.00 - Karpatské chrbáty
17.30 - Vetroplach
19.00 - Brooklyn
20.30 - Ska - Pra Šupina
22.00 - Peter Uličný a NEW COUNTRY
V prestávkach tanečné vstupy skupiny Saltatrix

Zmena programu je vyhradená!

Stadium
Zápas starých pánov na futbalovom ihrisku
Malacky - Kiripolec (14.00 h)

Maliscapotoca plac
Atrakcie pre deti na hádzanárskom ihrisku
Skákací hrad, obria šmykľavka, autíčka...

Bonbóniky!
Príležitostná poštová priehradka (pri stánku MsÚ) od 10.00 do 18.00 h.
Môžete si kúpiť pohľadnice, známky a poslať mimoriadnu poštu priamo z osláv. Dostanete príležitostnú pečiatku k 800. výročiu prvej zmienky o Malackách. Pre zberateľov je raritou aj limitovaná príležitostná celina - obálka s natlačenou známkou, na ktorej je vyobrazená lipová ratolesť.

Cyklistická pošta
Kto to stihne do 13.00 h, jeho list či pohľadnicu z dejiska osláv odvezie cyklistická pošta na Hlavnú poštu do Bratislavy a odtiaľ ďalej do sveta.

Čúj moja, tam by sme nemjeli chýbat.

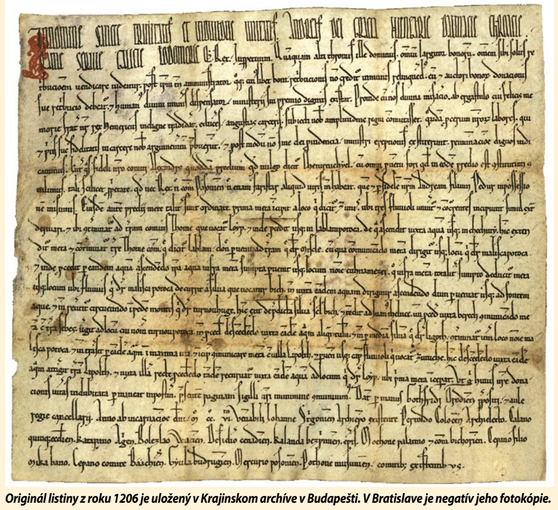

Originál listiny z roku 1206 je uložený v Krajinskom archíve v Budapešti. V Bratislave je negatív jeho fotokópie.

potoku (Jablampotoca), od ktorého postupuje vedľa neho až k Chechuty a od tejto značky postupujúc ohraničuje zároveň zem comita Tomáša, ktorá sa nazýva Jablan (Jablonové), pokiaľ nepríde k zemi nazývanej Misde (Pernek), kde sa spája so značkou idúcou až k miestu nazývanému MALISCAPOTOCA (je to prvá zmienka o malackej lokalite) a odtiaľ prechádza k miestu, ktoré sa nazýva Cuhnamezei (Kuchyňa), ktorá sa nachádza celkom pod značkou, ďalej vedie k miestu, kde riečka zvaná MALISCAPOTOCA (prvá zmienka o potoku Malina) vychádza z lesa, nazývaného BICH (buk – buk – bukový les) a odtiaľ zostupuje podľa vody, pokiaľ nepríde k prameňu vody, tam sa obracia a obchádza úpätie vrchu Turnouhuge.

Odtiaľ vystupuje z onoho lesa, totiž z lesa Bich a dotýka sa Luanusovej lúky (v originále Iunustheluce), odkiaľ prechádza okolo BERCH (okolo brehu) spájajúc sa so značkou označujúcou zem Šebesovu až k miestu menom Tournoupotoca.

Odtiaľ prechádza nepatrne postupujúc pozdĺž onej vody stredom lesa zvaného Ligoth (maďarská lúka) opäť ohraničujúc zem menom MALISCAPOTOCA (druhá zmienka o malackej lokalite) a odtiaľ prechádza väčšinu cesty cez onú zem, až sa spojí so značkou dediny Lipoltha (Plavecký Štvrtok + Láb) a prechádza až tam, kde je ústie riečky, ktorá sa nazýva Zutuch.

Odtiaľ postupuje pozdĺž tejto vody a dotýka sa zeme Lipolthovej a okolo tejto prechádzajúc rovno otáča sa potom až k miestu nazývanému Loyp (Láb), kde sa začína prvá značka. A aby navždy i potomstvu pravdivosť tohoto darovania pretrvala, pečatíme túto listinu našou pečaťou."

Napísané rukou Gottfrieda orodienskeho prepošta a kancelára kráľovskej kancelácie, roku narodenia Krista 1206

Prvá zmienka o Malackách

Ako sa darovanie uskutočnilo?

Kráľ menoval svojho splnomocnenca, ktorý obdarovaného „uvádzal" do údržby majetku. V tomto prípade je tu menovaný PEDUR, syn Alexandra.

Splnomocnenec s obdarovaným a pisárom sa vybrali na koňoch na vyhliadnuté územie, ktoré bolo v kráľovskej kancelárii už evidované. Pisár potom pri obchôdzke zapisoval méty, t. j. poznávacie značky chotára (tri spájajúce sa riečky, prameň riečky, potom Malina ap). Po skončení odovzdávky a, samozrejme, po patričných oldomášoch splnomocnenec zaniesol popis značiek chotára do kráľovskej kancelárie, kde sa vyhotovilo niekoľko listín - všetko originálov. Jedna sa zaslala obdarovanému (je to vyznačené na rube listiny), jedna sa uložila v kráľovskej kancelárii (v kráľovskom archíve, kde je dodnes.) Ostatné sa uložili na „miestach dôvery", čo boli väčšinou kláštory majúce na to zvláštne právo, napr. dnešné verejné notárstva.

Okrem tejto listiny jestvujú od kráľa Ondreja II. ešte ďalšie tri liatiny, kde sa spomína malacká lokalita. Obdarovanému Alexandrovi zem neskoršie odňal tzv. mladší kráľ Belo, syn Ondreja II., ktorý bol jeho spolukráľom (uhorský systém tých čias). Neskoršie sa Ondrej II. zasa dostal k samostatnej moci a v roku 1216 znovu potvrdil túto donáciu Alexandrovi a ten prevzal majetok definitívne. V roku 1231 vydal kráľ novú liatinu, ktorou dostáva Alexander do držby i Malacky. Nenazývajú sa tu ako MALISCAPOTOCA, ale M A L U C H K A (..et tota terra nomine Maluchka - a celú zem menom Maluchka).

Príležitostná pečiatka a celina

Takúto „karetku" poslal Miško Mauacký z vojny (v hre Ženský zákon v podaní Divadla na Hambálku). My budeme posielať dobré správy v špeciálnej príležitostnej obálke, ktorú si máme možnosť 16. septembra aj opečiatkovať. Obyčajné listové zásielky môžete svojim známym poslať hneď v sobotu priamo zo Zámockého parku. V prevádzke bude príležitostná poštová priehradka. V úlohe „nositeľov dobrých správ" sa v premiére predstavia členovia SCK Záhorák, ktorí zabezpečia prevádzku cyklopošty na trase Malacky – Bratislava a Bratislava – Malacky do 13.00 h.

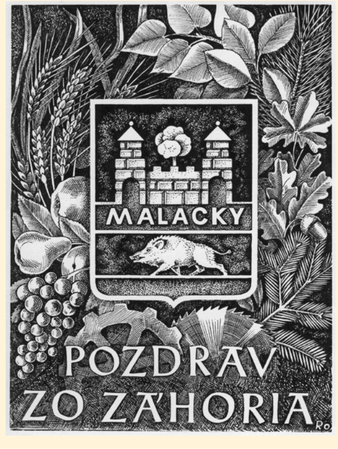

Nápad uctiť si osemstoročnicu mesta vydaním príležitostnej poštovej známky pochádza, ako inak, od filatelistov.

Mesto si ho nadšene osvojilo a začalo rokovať so Slovenskou poštou. „Na našu škodu však už bol emisný plán poštových známok na rok 2006 uzavretý. Podarilo sa však zabezpečiť aspoň vydanie príležitostnej pečiatky a celiny v hodnote 10 Sk (obálky s natlačenou známkou, na ktorej je v tomto prípade zobrazená lipová ratolesť). **Pečiatka bude inaugurovaná** a uvedená do života na burze filatelistov **15. 9.**," vysvetľuje A. Pašteka, predseda Filatelistického klubu 52 32. Jej výnimočnosť je daná aj tým, že sa **bude používať iba počas hlavných osláv 16. septembra v Zámockom parku vedľa stánku MsÚ. Hneď na druhý deň pečiatka poputuje do Poštového múzea v Banskej Bystrici.** Tam ju možno získať kedykoľvek, no už za poplatok.

A čo je to celina? „Je to oficiálna celina, ktorú Slovenská pošta vydala na žiadosť mesta v obmedzenom náklade. Príležitostná obálka s predtlačenou známkou sa bude predávať na celom Slovensku za 10 Sk až do vypredania zásob. Pýtate sa na jej hodnotu? Tá je dnes len zberateľská, no vzhľadom na pomerne nízky náklad časom nadobudne aj hodnotu historickú."

T. BÚBELOVÁ, foto: archív

ZAUJÍMAVOSŤ

Vedeli ste, že jubiluje i pošta v Malackách?

Ako sme sa dočítali v práci Dr. P. Hallona, v novembri 2006 to bude **235 rokov, čo bola otvorená.** Založený bol i poštový spoj na Záhorí na trase Bratislava – Stupava – Malacky – Moravský Sv. Ján – Holíč, ktorým sa vytvorilo priame spojenie Budína a Pešti cez Holíč s Brnom a Prahou.

BLAHOŽELANIE

Vážení spoluobčania – všetci účastníci 800. jubilea nášho mesta Malacky,

v mene občianskeho združenia ZLATÝ VEK vám chceme srdečne blahoželať.

Pri tomto vzácnom výročí si navzájom prajeme: pevné zdravie, veľa šťastia, v pohode a tolerancii prežívané dni a roky. Nech naše Malacky rastú do krásy a príjemného života pre nás i mladé pokolenie.

Pre spokojnosť všetkých v budúcnosti spájajme skúsenosti seniorov, odborné vedomosti a prax strednej generácie spolu s optimizmom mladých. K tomu vám prajeme veľa síl a dobrej vôle.

Mgr. ALŽBETA DUBAJOVÁ, predsedníčka OZ ZLATÝ VEK

K 800-tému výročiu Malaciek

Letela orlica cez Moravu,
priniesla dobrú správu,
Malacky 800 rokov oslavujú
a všetci Záhoráci sa radujú.

To naše mesto rozkvitá a rastie,
chce byť ešte krajšie, turistické,
by vo svete každý ho chválil
i svoje bohatstvo mu Záhorák chránil.

Prajeme mestu Malacky veľký úspech
a jeho občanom solídny život,
aby tu neboli chudobní ľudia,
nech to v Európe všetci uvidia.

Toto mu zo srdca milo praje
občan, čo nie je Záhorák,
prežil tu však veľa rokov,
urobil tu množstvo krokov.

A nakoniec veľmi rado,
zdraví ho najmenšie mesto,
v ktorom poznám každý kameň
mestečko na dlani – Modrý Kameň.

IVAN LÁNSKY

Ďalšie školské jubileum

Gavlovičov študentský samovzdelávací klub

Pred 75 rokmi v bývalom františkánskom gymnáziu založili Gavlovičov študentský samovzdelávací klub (1931 – 1946). Bola to najaktívnejšia spoločnosť v malackej kultúre, ktorá za 15 rokov svojej existencie (až do násilného zrušenia) vykonala v kultúrnej činnosti mesta veľmi veľa.

Zmení postoj Malačanov k vlastnej minulosti?

Historická kniha o Malackách – zadarmo do každej domácnosti

Po dlhom období čitateľského a vlasteneckého pôstu sa Malačania dočkajú historickej publikácie o svojom meste. Pri príležitosti 800. výročia prvej písomnej zmienky ju vydá a na jeseň doručí do každej domácnosti Mesto Malacky. O podobe diela, ktoré je očakávané s vysokou dávkou nedočkavosti, hovoríme so zostavovateľom knihy Stanom Bellanom.

„Pre predstavu budú najlepšie čísla. Kniha bude mať rozmery 27 x 23 cm, bude plnofarebná a viazaná v tvrdých doskách. Rozsah je takmer 150 strán, nesúcich okrem množstva textu aj asi 300 fotografií a dokumentov.

Priznám sa, že ani neviem, koľko autorov je vlastne pod textami podpísaných, pretože začíname niekde kráľom Ondrejom II. a končíme pánom prof. Trebišovským. Ak rátame všetky dokumenty a citácie z diel, bude autorov možno niekoľko desiatok. Základný výber textov urobil historik Vlado Šíp, atraktívnu tvár dal knihe grafický dizajnér Vlado Jurkovič. Na mne ostalo prejsť dostupné archívy a vyhľadať množstvo podporných informácií a fotografií, aby kniha získala na zaujímavosti a bola čitateľná pre každého obyvateľa a spriaznené duše mesta."

Kam naspäť kniha siaha?

„Kniha v podobe, v akej sa od začiatku utvárala v našich predstavách, nemala nikdy ambície spracovať celú históriu mesta až po súčasnosť. Texty mapujú obdobie histórie od dôb dávno pred prvou zmienkou o „mieste zvanom MALISCA-POTOCA" až po koniec II. svetovej vojny. Do súčasnosti siaha hlavne tým, že mesto ju vydáva teraz a zachytáva práve náš pohľad na vlastnú minulosť. Dejiny, ktoré už sami žijeme, nie sú tak atraktívne, sú pre všetkých jednoduchšie dostupné a zabrali by priveľa strán."

Našli ste dostatok prameňov na popísanie ôsmich storočí?

„Prameňov je veľa. Jedna vec je identifikovať ich, iná je spracovať a správne (alebo nesprávne) interpretovať obsah. Napriek tomu, že o histórii mesta vyšiel postupne rad informačne veľmi hodnotných publikácií staršieho dáta, objavili sa nové zaujímavé fakty. Tých niekoľko mesiacov práce znovu potvrdilo potrebu, aby malo mesto „pátrača", ktorý by poskytol podklady historikom pre skutočný systematický výskum.

Jedným z cieľov tejto práce o minulosti je budúcnosť. Akémukoľvek historickému bádaniu, ktoré má mať skutočný význam, musí byť nadradený systém. V Malackách to znamená inštitúciu skutočného a funkčného múzea."

Mestá a obce zvyčajne pri jubileách vydávajú monografie – čím bude táto publikácia iná?

„Iná je predovšetkým tým, že to nebude monografia. Je to zbierka historických textov a textov historikov, doplnených informáciami, ktoré čitateľovi uľahčia orientáciu v období, o ktorom práve číta. Na začiatku tvorivej práce sme chceli porovnávať pohľady na malackú históriu, no napokon na tento luxus nebol priestor. Kniha však bude vďaka tomu uvoľnenejšia a „ľudskejšia". Vieme, že takto postavená kniha nebude po faktografickej stránke dokonalá, sme ale presvedčení, že ju ľudia budú mať radi.

Knihu dostane každá domácnosť v Malackách zadarmo. Tento spôsob distribúcie má svoje silné a slabé stránky. Ak je niečo zadarmo, ľudia si to nevážia. Aký je váš názor?

Kniha vychádza v náklade 8000 kusov, takmer sedemtisíc sa dostane priamo k Malačanom. Súhlasím s tým, že viac si vážime veci, na ktoré sme museli pracovať. Napriek tomu by som rád vyzdvihol gesto, s akým mesto k tejto záležitosti pristúpilo. Faktom je, že komerčná trhová hodnota takejto publikácie sa na pulte pohybuje okolo sedemsto korún. Ak sa dostane k mnohým, ktorí by si ju nemohli dovoliť, je oveľa cennejšie ako fakt, že sa dostane do rúk niekoho, komu je to jedno. V mnohých domácnostiach to bude možno prvá kniha o malackej histórii. A forma jej spracovania si, pevne verím, sama vynúti určitú úctu.

Šepká sa aj o elektronickej verzii knihy, je reálna?

Závisí to od mnohých okolností a jednou z nich sú peniaze. Bol by to ďalší krok. Iba elektronická verzia knihy nevyjadruje v tomto prípade celkom to, čo máme na mysli. CD (prípadne DVD) by umožňovalo vyhľadávanie prostredníctvom zvolených pojmov, mien, letopočtov, prezentovanie stoviek fotografií a dokumentov (aktualizovaných pri ďalších vydaniach), zvukové záznamy spomienok najstarších či významných obyvateľov a rodákov, digitálne prepisy filmových záznamov atď. Bol by to symbolický pilier na tejto strane času, pričom ten opačný stojí kdesi na počiatku našej histórie. Každý most, ktorý vybudujeme, slúži tým, ktorí prídu po nás.

-lucy-, -ipo-

Prinášame ukážku stránok publikácie. Od jesene sa do nich budete môcť začítať na ostro.

Kostol
Najsvätejšej Trojice

V.Šíp-J.V.Trebišovský, Malacky Kapitoly z dejín mesta II.časť, r.1996

Najstaršou sakrálnou dochovanou stavebnou pamiatkou v Malackách je kostol Najsvätejšej Trojice. Malacká tradícia ho nazýva niekedy aj biely (i keď na Záhorí je bielych kostolov niekoľko). Niektorí kladú zmienený farský kostol iba do pol. 17. storočia, prípadne do čias renesancie. Pritom vieme, že kostol Nepoškvrneného Počatia Panny Márie, zo sakrálneho komplexu františkánskeho Čierneho kláštora v Malackách, pochádza z pol. 17. storočia. Znamená to, že by Malacky v sledovanom období vlády rodu Hunt -Pázmány, s pol tisícovkou ľudí v polovici 16. storočia, kostol nemali! Pričom napríklad vtedajšia Bratislava, s veľkolepou gotickou katedrálou Dómu sv. Martina mala len 5 tisíc obyvateľov. My sme však presvedčení, že Malacky mali kostol minimálne od čias gotiky. Veď kostol bol jednou zo základných existenčných nutností vtedajšieho človeka. Ešte dnešná podoba kostola najsvätejšej Trojice v Malackách, v tvare dodnes jasne kríčiaceho polygonálneho presbytéria, vraví o gotickej minulosti kostola. Môžeme viesť spory o stavebnom vývoji, či prestavovaní kostola Najsvätejšej Trojice, ale naznačené dôvody jasne hovoria, že Malacky v sledovanom období kostol mali. Patrocíniom kostola je Najsvätejšia Trojica, ktoré sa používalo v gotike i baroku. Patrocínium farského kostola vplývalo na celý život našej lokality a jeho sviatky i ďalšie nadväzujúce vzťahy reflektovala celá spoločenská komunita. V Malackách spadajú tieto na obdobie okolo sv. Ducha. Kostol sa výraznou mierou podpísal na formovaní identity a imunity nášho mesta a jeho obyvateľov. Stojí pri zmieňovanej strategickej križovatke. Ide o jednolodovú stavbu s presbytériom, uzatvoreným polygonálnym (mnohouholníkovým) uzáverom. Dodnes vidno jeho staršie jadro, presbytérium. Pričom v práci Malacky kapitoly z dejín mesta I. časť z roku 1990, sme konštatovali, že „sú však domnienky, že na dolnom konci, asi na mieste dnešného kostola Najsvätejšej Trojice, bol neskorogotický kostol". Kostol zrejme viackrát prestavovali. Renesančný krákorec z roku 1672 vraví o vtedajšej výstavbe a dokončení tejto veže. Najsvätejšiu Trojicu barokizovali v podstate do dnešnej podoby v r. 1731-1741 a 1760. Požiar 23. apríla 1808 zasiahol i kostol. Súčasný stav veže je zo začiatku nášho storočia, kedy provizórny biely ihlan strechy zmenili do dnešnej podoby.

V 60-tých rokoch bol exteriér kostola rekonštruovaný a koncom 80-tych rokov bol vymaľovaný. Viaceré zásahy spôsobili zrejmé a nezvratné pamiatkové škody . Okolo kostola sa rozprestieral najstarší známy malacký cintorín, ktorý, mimo iného, podopiera oficiálne tvrdenie o veku kostola Najsvätejšej Trojice.

Kanonická vizitácia z roku 1783 i rukopis v UK Bratislava dokladá, že sa tu pochovávalo už len zriedka, vo výnimočných prípadoch. Kedže križovatka ciest a tzv. Javorových dom sú už po stáročia na svojom mieste, lokalizácia starého cintorína je viac - menej možná, len do priestorov smerom na Veľké Leváre - k starému „hakáčovému" stromu, novšej plastike Panny Márie Vifaznej (1945) a k levárskej ceste, ktorá sa vtedy tiahla ďalej ako je dnes. Prof. Ing. T. Javor v už inde zmieňovanom liste píše: „Pri dolnom kostole bol som iba pri odstraňovaní starej ohrady, keď tam viacero hrobov vykopali a zbytky premiestnili na terajší starý cintorín". Než si predstavíme súčasný stav nášho farského kostola, prinášame pre porovnanie niekoľko strohých informácií z 13. júna 1783, podľa Batthyaniana vizita (voľne podľa prekladu J. V. Trebišovského). „Farský materský kostol Najsvätejšej Trojice stojí v mestečku Malacky na rovine medzi radom domov pri rieke zvanej Malina. Má okolo seba kamenný múr, tu sa rozprestiera cintorín, ktorý už vo väčšej miere neslúži na pochovávanie. Stavba kostola je čiastočne z kameňa a sčasti z pálených tehál., pokrytý proti dažďom škridlou. Na južnej strane má elegantnú vežu, zo solídnych materiálov, pokrytú bledými platničkami (šindľom?), nad ktorými vyčnieva dvojkríž. Vo svätyni kostola, ktorá je od ostatného kostola oddelená klenbou a menšou klenbou a zábradlím, sú dlhé kľačadlá. Na strane epištoly sú starodávne lavice z mlynského kameňa (pieskovca). V ambite tejto svätyne nie sú kreslá pre biskupov, kňazov a pod., ba ani krypta. Chór pre hudobníkov je na konci lode. V lodi sú nové lavice, pri vchode sú dve kamenné misy na svätenú vodu. Sakristia je s dvoma veľkými oknami. V interiéri kostola sú tri oltáre. Hlavný venovaný Najsvätejšej Trojici, druhý sv. Jozefovi, tretí sedembolestnej Panne Márii a korunuje ho socha sv. Michala nachádzajúca sa medzi dvoma anjelmi".

55 rokov založenia ZUŠ

Mestský hudobný ústav (neskôr hudobná škola) začal svoju činnosť 15. marca 1951 v budove strednej školy (išlo o spojenie bývalej ľudovej školy s meštiankou, dnes ZŠ Dr. J. Dérera), ktorej riaditeľa Jána Sochora vymenovali i za riaditeľa ústavu.

Hru na husliach a harmonike vyučoval **Albert Bránsky**, ktorý sa po J. Sochorovi stal 1. októbra 1951 riaditeľom ústavu. Hru na klavíri vyučovala Mária Mikorá a Alžbeta Laffersová.

V roku 1952 nastúpil na školu Anton Baláž, ktorý vyučoval hudobnú teóriu. V školskom roku 1955/1956 pribudli externí učitelia Gabriel Vach na vyučovanie hudobnej teórie a Arnold Maštalirc, ktorý učil hru na violončele.

Augustín Jurkovič sa stal od školského roka 1961/1962 riaditeľom vtedy už **ľudovej školy umenia**. Zaujímavosťou je, že za jeho „šéfovania" účinkoval v učiteľskom sláčikovom kvartete aj maliar Martin Benka, ktorý hral druhé husle.

V **školskom roku 1964/1965 otvorili nový odbor – výtvarný**. Ako externý učiteľ bol vtedy prijatý akademický maliar Milan Mravec (neskôr ho vystriedal Ivan Dulanský).

V školskom roku 1967/1968 sa vyučovanie rozšírilo o tanečný odbor. Jeho učiteľkou sa stala Elena Krošláková. **V nasledujúcom roku bolo zriadený literárno-dramatický odbor.** Vyučovanie sa v ňom začalo pod vedením Petra Opáleného. V roku 1977 vedenie odboru prevzala Nadežda Tučková. V školskom roku 1989/1990 odišiel do dôchodku riaditeľ Augustín Jurkovič. Do jeho funkcie nastúpil vtedajší zástupca **Jozef Blažíček** a po ňom v školskom roku 1991/1992 **Nadežda Tučková**. Po nej v školskom roku 1995/1996 riaditeľovanie prebral **Peter Müller**. V apríli 2002 bola za riaditeľku zvolená **Eva Zaicová** a je ňou dodnes.

(Vyňaté z knihy Dr. P. Hallona – Štyristo rokov malackého školstva z roku 1997)

Don Alfredo trénoval v Malackách

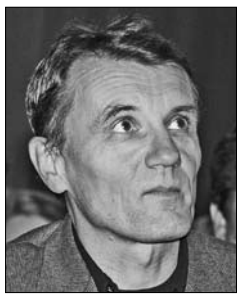

Netušil, že to v herectve dotiahne tak ďaleko. Ako študent malackej SVŠ-ky obľuboval matematiku a chémiu. Tieto exaktné odbory chcel študovať aj na vysokej. Dozvedel sa však o Vysokej škole múzických umení. Náhodou. Vzali ho. Mal šťastie, lebo po augustovom vpáde okupačných sovietskych vojsk v roku 1968 takmer neotvorili ročník. Poznáme ho z filmov ako Pozor, ide Jozefína (1976), Zastretý farebný svet (1978) a iných, z účinkovania na Novej scéne, no v posledných rokoch sa nám prihovára z éteru Slovenského rozhlasu. Jeho charizmatický hlas spojený so šarmom hereckej osobnosti si vyslúžil dve významné ocenenia. Milé sú jeho úniky do spomienok, keď naháňal po malackých lúkach „koženú" a strieľal góly v drese domáceho tímu. Na štadióne ŠK Malacky ho medzi futbalovými kamarátmi môžete pravidelne vidieť aj dnes. Rád sa vracia na miesta, ktoré mu pripomínajú detstvo, hoci tých už v Malackách nie je veľa. Herec Alfréd Swan.

Pred pár mesiacmi ste sa stali laureátom Krištáľovej ruže mesta Poděbrady – ceny za celoživotné recitačné dielo. Čo to pre vás znamenalo?

Festivalu umeleckého prednesu poézie a prózy v českých Poděbradoch, ktorý sa koná každoročne v posledný májový víkend, som sa zúčastnil ešte ako študent herectva v roku 1972. Vtedy sa volal Neumannove Poděbrady, po roku 1989 organizátori, ktorým sa zrejme básnik S. K. Neumann znepáčil, prehliadku premenovali na Poděbradské dni poézie. Na podujatí súťažia študenti umeleckých škôl a profesionálni umelci do 30 rokov. Navyše tu každoročne odovzdávajú cenu za celoživotné recitačné dielo niekoľkým umelcom, medzi ktorými je vždy jeden Slovák. Tento rok som bol navrhnutý ja. Na koncerte laureátov som recitoval 1. polovicu básne od Jána Kostru Ave Eva. Po minuloročnej cene Literárneho fondu za hereckú prácu v rozhlase za postavu Alexandra v hre Aristotoles a hlavnú postavu v hre Brat to bolo moje druhé ocenenie v hereckej kariére. Veľmi si obe ceny vážim.

27 rokov ste pôsobili na Novej scéne v Bratislave, dva roky v hereckom súbore Slovenského rozhlasu, teraz ste umelcom na „voľnej nohe", čo to v práci herca znamená? Kde vás dnes diváci či poslucháči môžu najčastejšie vidieť či počuť?

Z divadla som odišiel sám na vlastnú žiadosť. Začali sa robiť muzikály, spevácky som na tom nebol najlepšie, a tak som namiesto „pohupovania" kdesi vzadu volil radšej odchod. V práci v rozhlase som sa skutočne našiel a hoci od 1. 1. 2004 zrušili herecký súbor, zostal som mu verný. Tu ma poslucháči môžu počuť najčastejšie. Byť na voľnej nohe znamená istú slobodu, ak je dosť práce, ale zároveň ešte väčšiu závislosť od tých, ktorí prácu ponúkajú. Tak ako väčšinu hercov ma živia dabingy a úprava dialógov. Občas zájdem do Levoče, kde nahrávam knihy pre nevidiacich.

Spomínate si na herecké začiatky u nás v Malackách?

S herectvom som začal roku 1960 v súbore Mladosť, ktorý v Dome osvety v Malackách (dnes sú tam pästiari) viedol metodik Milan Drobný. Dostal som postavu Otta v hre Emil a detektívi, mal som dve vety, dodnes si ich pamätám. Hrali sme v malackej Sokolovni a v Kostolišti. Po skúške ďalšej hry Ľubka, kde som hral ša-

ša, sa ma jeden osvetový pracovník spýtal, či pôjdem na VŠMU. Vtedy som sa prvýkrát dozvedel, že jestvuje škola pre herectvo. Keď som bol v poslednom ročníku SVŠ, riaditeľ Stanislav Havlík prišiel s prospektmi z VŠMU s otázkou, či má niekto záujem. Mlčal som a on odišiel z triedy. Profesor Bičan, s ktorým sme mali hodinu, však na mňa vyčítavo pozrel a zavolal ho späť. A už to išlo...

Ako často sa vraciate do rodného mesta? Čo vás sem ťahá?

Ktosi múdry povedal, že domov je tam, kde sú hroby tvojich predkov. V mojom prípade to platí. Keď som v Malackách, moja prvá cesta väčšinou vedie na cintorín. Do Malaciek chodím rád. Mám tu rodinu a mnoho kamarátov, s tými futbalovými sa stretávam cielene. Rád sa vraciam na štadión, kde som naháňal „koženú" a strieľal utešené góly. Miest, ktoré mi pripomínajú detstvo, je však stále menej. Jednou z posledných bášt je práve Zámocký park.

Záber z nakrúcania najznámejšieho filmu Alfréda Swana – Zastretý farebný svet z roku 1978. Zľava kameraman Jozef Ort-Šnep, herečka Milena Steinmasslová, režisér Milan Růžička a Alfréd Swan.

V jubilejnom roku 2006 sa veľa rodákov vracia do spomienok. Utkvela vám v pamäti z detstva stráveného na Záhorí nejaká špeciálna? Ako sa vtedy žilo v starých Malackách?

Malacky boli milé malé mestečko so svojím pokojným životom. Tak som ho vnímal v ranom detstve začiatkom 50. rokov. Hoci sme boli chudobní, mal som krásne detstvo. Mali sme dvor, záhradu, za ktorou tiekla čistá Malina s pieskovým dnom. Nad ňou sa skláňala obrovská moruša a plávali v nej ryby. Z tých čias mám len príjemné zážitky. Spájajú sa s nimi vône, ktoré cítim dodnes.

Keď som vyrástol, porúcali hlavnú ulicu, Malinu zatvorili do rúry, či odklonili ktovie kde. Pred zámockú bránu postavili betónové monštrum a milovaný park odrezali od mesta. Predtým bolo vidno bránu parku cez gaštanovú aleju už od kláštora. Synagóga tiež osirela. Niekto jej ukradol krásny kovový plot a z pekného mestečka sa stalo panelákové bludisko. Tieto kruté rany som si začal naplno uvedomovať až ako Bratislavčan. V čase, keď sa zmeny diali, som bol plne zamestnaný divadlom, futbalom, hudbou a peknými dievčatami. Keď človek prežíva prvé lásky, všetko sa mu zdá krásne.

V detstve bol pre mňa určite najväčšou vášňou futbal. Mám dvoch starších bratov, s ktorými sme pravidelne merali cestu na dolný koniec, kde býval bratanec Milan. Bol podobný futbalový fanatik ako my a s ním sme to „mastili" buď u „starenky" v záhrade, alebo na Vozárovie lúke. Otec, futbalový funkcionár, nám doniesol staré registračné preukazy, my sme si do nich nalepili svoje portréty povystrihované zo starých kolektívnych fotografií a hrali sme sa na slávnych futbalistov. Brat Viliam bol Schroiff (brankár), brat Ladislav bol Novák (kapitán reprezentácie z Dukly Praha) a ja som bol Alfredo di Stefano. V tom čase to bol najlepší futbalista v Európe, hral za Real Madrid, tak som bol šťastný ako blcha, že mám takého slávneho menovca.

V tomto roku neoslavuje len mesto osemstoročnicu, ale aj ZUŠ 55. výročie vzniku. Čo by ste obom „oslávencom" zaželali?

ZUŠ-ka je takmer taká stará ako ja, tak jej prajem, aby ju nekvárili choroby staroby a aby zostala duchom mladá, ako sa cítim ja, a aby odštartovala kariéru mnohých dobrých umelcov.

Malackám prajem, aby sa čo najrýchlejšie zotavili z rán, ktoré jej uštedrili „architekti". Nech sa do nich budúce generácie rady vracajú nielen kvôli hrobom svojich predkov, ale aby mali kde spomínať na časy, keď „mali ústa od malín a čas plynul tak zradne rýchlo", ako spieva Paľo Hammel.

LUCIA VIDANOVÁ
Foto: archív A. S.

Malackí tanečníci využívajú provizórny tanečný parket v sále v SD MCK na Mierovom námestí. Počas horúcich letných dní museli dodržiavať úmerne vydanej energii pitný režim. Počas prestávky trénerka Gabriela Csizmaziová hodnotila ich výkony a upozornila ich na chybičky, ktorých sa musia vyvarovať, ak sa na súťaži roztancujú pred porotou.

Smiem prosiť ...

Valčík, tango, foxtrot, samba, cha-cha, polka, blues...Zmes názvov latinskoamerických a štandardných tancov nám spravidla niečo hovorí, no ruku na srdce, málokto z nás vie, ako sa to v skutočnosti tancuje. Kto chce však tanec posunúť aj ďalej za ovládanie niekoľkých základných krokov, a nebodaj súťažiť, čaká ho tvrdý tréning pod vedením skúseného lektora.

V Malackách je ním nepochybne Gabriela Csizmaziová. V roku 2003 začala spolu s manželom Jozefom pod hlavičkou MCK v spoločenskom dome organizovať tanečné kurzy pre dospelých. A z „kurzistov" a ich detí sa postupne vytvorila aktívna základňa pre Klub spoločenského tanca. Za krátku históriu majú jeho členovia na konte úspešné štarty na viacerých tanečných súťažiach. Najnovšie sa pripravujú na októbrový Pezinský strapec a aby sa nevytancovali z rytmu, „do spotenia" trénovali aj počas štvordňového prázdninového sústredenia.

Chcú sa zlepšovať

„Cez školský rok sa stretávame v utorok a piatok po pár hodinách, prázdniny boli vynikajúcou príležitosťou na to, aby sme sa poriadne vyšantili," prezradila trénerka Gabriela Csizmaziová. Sústredenie nebolo najjednoduchšie. „Tancovali sme každý deň šesť hodín, v ktorých sa sústavne striedalo desať choreografií. Bolo náročné rytmicky prepínať skladbu po skladbe." Spolu trénovali deti i mládežníci a ktorý tanec bol pre nich najťažší? „Každý sa nájde v niečom inom. Deťom skôr sedia latinskoamerické rytmy, v ktorých sa môžu vyblázniť. Štandardné tance zase v sebe nesú dávku dôstojnosti. Na tie je potrebné dozrieť."

Nezatancujete si?

Z človeka nie je hotový tanečník zo dňa na deň. V umení pohybu treba rásť. „Musíme stavať na kvalitnej detskej členskej základni, preto do klubu hľadáme nové talenty. Aktuálne máme za sebou konkurz z 5. septembra, na ktorý sme pozvali deti z ročníkov 1992 – 1998," povedala G. Csizmaziová. Práve u menších detí je dôležitá dravosť a vytrvalosť. Lektorka dáva za príklad malý pár, ktorý skončil na svojej prvej súťaži posledný, na ďalšej už tretí s vyhlásením – nabudúce chceme vyhrať. „V takýchto deťoch je ukrytý najlepší potenciál, hoci sú začiatočníci," dodáva. Medzi starších z klubu, ktorí Malacky reprezentujú na súťažiach neregistrovaných tanečníkov, už berú skúsenejších. Veď mládež či dospelí by už mali mať svoje odtancované. Ak sa vám ale pri otázke: smiem prosiť? roztrasú kolená, neváhajte využiť ponuku MCK.

Text, foto: L. VIDANOVÁ

Mestské centrum kultúry Malacky
pripravuje
kurz spoločenských tancov

(valčík, tango, foxtrot, samba, cha-cha, polka, blues...), ktorý sa uskutoční **po dvoch hodinách týždenne od 19. septembra do 14. novembra 2006**. Prihlásiť sa môžete **do 13. septembra** na t. č. 034/772 21 10 alebo osobne v MCK na Záhoráckej ulici 1919.

Ponuka krúžkov a klubov Centra voľného času

ESTETIKA – **Tvorivé dielne** – predškolský vek; **Drôtenkárstvo** – 3-mesačný kurz; **Maľba na sklo** – 3-mesačný kurz; **Klub Lienka** – pre najmenších; **výtvarný –** pre deti; **Pečieme pre radosť, Krúžok umeleckej fotografie, Klub bytového dizajnu, Klub mladých redaktorov, Výtvarné aranžmá** – rôzne umelecké techniky, **Keramický krúžok, Paličkovanie.**

UMENIE – HUDOBNÝ NÁSTROJ – TANCE – **Muzikálové štúdio** – spev, tanec, herectvo (deti, mládež, dospelí); **Tanečná rytmika** – predškolský vek – od 4 rokov, **Gitarový krúžok** – II. st. ZŠ; **Gitarový kurz** – 3-mesačný, mládež, dospelí, začiatočníci; **Moderný tanec**; **Hip-hop**; **Country tance** – chlapci a dievčatá od 2. ročníka ZŠ; **Country step – clogging**, II. stupeň ZŠ, SŠ; **Mažoretky**, **Umelecké štúdio** – pre hendikepovanú mládež, **Folklórny krúžok, DJ – Jockey, Hra na syntetizátore.**

JAZYKY – **anglický jazyk** – začiatočníci – deti od predškolského veku, mládež, dospelí; pokročilí, konverzácia, 3 stupne; **nemecký jazyk** – začiatočníci, pokročilí; konverzácia 3 stupne; **francúzsky jazyk, taliansky jazyk –** začiatočníci, **AJ, NJ** – 3-mesačné jazykové kurzy; **príprava na prijímacie pohovory zo slovenského jazyka a matematiky.**

ŠPORT – **Šach** – aj internetová forma – začiatočníci, pokročilí; **Volejbal**; **Hokejbal**; **Aerobic**; **Joga**; **Tai chi**; **Futbalový krúžok –** I., II. ročník, **Cvičenie na fitballe, Florbal, CVEČKO futbal** – pre najmenších, **Klub nadšencov puzzle**, **Plavecký krúžok, Posilňovňa, Cyklo oddiel CVEČKO.**

TECHNIKA – **Počítačové hry**; **WORD**, **EXCEL** – pre deti a mládež; **Internet**; **Letecký modelár**; **Elektrotechnický, Tvorba webstránok, Klub filatelistov, Klub environmentalistiky.**

CVČ je prijímateľom vzdelávacích poukazov.
Deti, ktoré prinesú vzdelávací poukaz, budú zvýhodnené. Prihlásiť sa môžete osobne v Centre voľného času na Ul. M. Rázusa 30 v Malackách alebo telefonicky na t. č. 034/772 22 28.

-cvč-

Majstri vo varení gulášu sú z Malaciek

Malacký guláš s pácima knoflama bol najchutnejší spomedzi 45 gurmánskych špecialít, ktoré pripravovali tímy na 6. ročníku Majstrostiev Slovenska vo varení gulášu 12. augusta vo Veľkom Borovom (asi 15 km od Liptovského Mikuláša).

„Súťaže sme sa zúčastnili prvýkrát a víťazstvo sme veru nečakali," prezradil ten najhlavnejší – „kuchár" Ľubomír Gabriš. „Niektorí súťažiaci to brali tak profesionálne, že my – nováčikovia sme sa báli na pľaci rozložiť," dodal. Odvážnym však šťastie prialo. Tím Malacky v zložení „kuchár" Ľubomír Gabriš, „pekelník" Mário Kráľ, „pomocníci" Martina Elšírová a jej deti Michaela a David Elšíkovci, Janka Rozborová, Janette Oroszová so sestrou Lindou a Jan Petrovič si hneď po premiére zo súťaže odnášali najvyššie ocenenie .

Recept na výborný guláš našej redakcii neprezradili. „Je tajomstvom. ‚Vyvolení' sa ho dozvedia až pri varení deň pred budúcoročnými majstrostvami," stráži si receptúru Ľ. Gabriš.

-mh-

Foto: archív víťazného tímu

POZVÁNKA

Slovenský zväz záhradkárov, Koordinačný výbor Malacky pod záštitou primátora mesta RNDr. Jozefa Ondrejku pozýva všetkých záujemcov na

okresnú výstavu ovocia a zeleniny.

Výstava bude slávnostne otvorená v priestoroch ZŠ Dr. J. Dérera na Štefánikovej ulici v Malackách **22. septembra** a sprístupnená v týchto časoch:

22. 9. od 14.00 do 19.00 h,
23. 9. od 9.00 do 19.00 h,
24. 9. od 9.00 do 12.00 h.

Súčasťou výstavy budú tradičné súťaže o najkrajšiu kolekciu ovocia a zeleniny, najkrajšie jabĺčko a najkrajšie aranžmá z kvetov. Pre návštevníkov je v sobotu pripravené aj malé občerstvenie.
Odber exponátov sa uskutoční 21. septembra od 15.00 do 21.00 h.

DROBNÁ INZERCIA

• Doučím základy angličtiny, len seriózne, t. č. 0903/62 54 14.

• Hľadám podnájom v byte/RD v okrese Malacky. Žena s deťmi, slušná, pracujúca – dlhodobo. Kontakt 0910/18 43 62

• Fórum osamelých matiek – FOMA – poradňa pre osamelé matky je v utorok od 12.00 do 17.00 h nad mestskou políciou.

POZVÁNKA

JUDO – club TJ Strojár Malacky pozýva všetkých priateľov športu na

1. ročník MEMORIÁLU JAKUBA HABUDU,

ktorý sa uskutoční **9. 9. o 11.00 h** v ŠH Malina.
Súťažiť budú 6- až 15-roční z celého Slovenska a Čiech. Príďte povzbudiť malých bojovníkov!

SAD Bratislava, akciová spoločnosť

prijme vodičov autobusu

Očakávame

- vek minimálne 21 rokov
- vodičský preukaz skupiny D
- slušné a zdvorilé vystupovanie
- primeranú odbornú prax na vozidle nad 3,5 t
- profesionálny prístup k práci
- psychickú a zdravotnú spôsobilosť
- bezúhonnosť
- EK vodiča bez záznamu
- úspešné absolvovanie skúšobnej jazdy
- vyučenie v odbore automechanik je výhodou

Ponúkame

- prácu v ambicióznej spoločnosti
- primerané mzdové ohodnotenie
- možnosť odborného rastu formou školení
- stabilizačný príspevok
- cestovné výhody na linkách SAD
- bezplatné poskytovanie služobnej rovnošaty
- možnosť práce v turnusovom režime
- poskytovanie cestovných náhrad v zmysle platnej legislatívy

V prípade záujmu nás kontaktujte na:
pers@sad.sk,
t. č. 0905/57 12 21, 0905/20 39 44

alebo na adrese :
SAD Bratislava, akciová spoločnosť
oddelenie ľudských zdrojov
Rožňavská 2
820 04 Bratislava 24
P. O. BOX 35

MH 06 F23

NÁŠ TIP NA NÁKUP

v supermarkete

coop JEDNOTA SENICA

TÝŽDEŇ OD 8. DO 21. 9. 2006

• Raciol, olej, 1 l za 39,90 Sk • Coop mlieko (1,5 % tuku), 1 l za 17,90 Sk • Jar, viacero vôní, 1 l za 59,00 Sk

MH 06 B4

ZO SPOMIENOK RODÁKOV

Už 50 rokov žijem v Martine, ale na rodné mesto Malacky rada spomínam. Prežila som tu celé svoje detstvo. Pripomínam si, ako sme chodili na korzo. Pekne poobliekané nás rodičia poslali na litánie a my sme občas namiesto kostola korzovali a poškuľovali po chlapcoch. Na korze sme sa vlastne zoznamovali. Mám krásne spomienky aj na chvíle trávené na kúpalisku pri kasárňach. Nemôžem odpustiť predstaviteľom mesta, že bolo zrušené. Veď bolo tak pekne vybudované – s tenisovými kurtmi, kolkárňou, volejbalovým ihriskom, trampolínou, ba dokonca i parketom na tancovanie. Stále cítim tú vôňu vody v bazéne. Bola taká čistá, že tam, kde vytekala, sa zdržiavali raky. A tie si vodu veru vyberajú. Tiež sme chodili na čaje o piatej do RTJ, kde som sa spoznala s manželom. I keď čas mladosti rýchlo uplynul, pekné spomienky zostali. Som rada, že sa sem môžem vrátiť každý rok cez prázdniny s deťmi i vnúčatami. Moje rodné mesto máme všetci radi. V Martine mám priateľku, ktorá je rovnako z Malaciek. Keď sa stretneme, vždy hovoríme „mauackým" nárečím. Práve držím v rukách mestský historický kalendár, pripomína mi staré časy. Keby naši rodičia dnešné Malacky videli, ani by neverili, že sú vo svojom rodnom meste. Tak sa zmenilo. Prajem, aby sa oslavy 800. výročia prvej písomnej zmienky vydarili a redakcii veľa úspechov.

JOLANA ŠELCOVÁ

NA PRAVÚ MIERU

Dvakrát meraj a raz píš. Zvlášť ak ide o dátumy. Starú ľudovú múdrosť možno pripodobniť aj k tvorbe rubriky Kto je to?. V minulom čísle sme nesprávne uviedli rok narodenia Jánosa Terebessyho. Správne je v roku **1839** (nie 1937). Nepresní sme boli aj pri dátume o roku prestavby a úpravy kaplnky sv. Anny. Správne je v roku **1867** (nie 1987).

Ďakujeme bystrým očiam ľudí, ktorí nás na mýlky upozornili. Za „historické zavádzanie" sa čitateľom ospravedlňujeme.

Redakcia

DO POZORNOSTI

Najbližšie číslo Malackého hlasu bude distribuované do malackých schránok po **20. 9.** Ak vám nebude po tomto termíne do troch pracovných dní doručené, obráťte sa na pobočku pošty v Malackách.

CUKRÁREŇ HVIEZDA
Ul. 1. mája 87, 901 01 Malacky
Otvorené denne od 9.00 do 19.30 h
Osladťe si život s HVIEZDOU!
MH 06 B3

Bezpečné a účinné chudnutie
www.chudnete.sk/pete
0903/014 945, 0918/670 368
MH 06 F21

OPRAVUJEM CHLADNIČKY A MRAZNIČKY, MONTUJEM KLIMATIZÁCIE
Pavol Šišolák, Závod 663
tel.: 034/779 94 35, 0903/75 06 12
MH 06 F7

ČÍTAJTE A VYHRAJTE

Milí čitatelia,

Román **Kráľ Dávid od Geralda Messadié** rozpráva príbeh slávneho pastiera oviec Dávida, ktorý vedel šikovne narábať prakom a vďaka tomu sa stal slávnym. Po zlikvidovaní obra Goliáša, ktorého sa všetci obávali, si získal nesmiernu popularitu . Tento pastier a básnik sa dokonale hodil do plánu proroka Samuela, a tak zasadol na trón. Chcel spievať a milovať, ale ocitol sa v krutých bojoch o moc, na čo nebol pripravený. Jeho pôvab a charizma mu však pomohli všetko prekonať a vládnuť štyridsať rokov. Okrem pútavého príbehu čitateľ v knihe nájde mnoho zmienok o „veľkých" a „malých presýpacích hodinách", ktorými sa meral čas v 11. a 10. storočí pred naším letopočtom, kedy sa dej románu odohráva.

Knihu mŕtvych duší vyhráva D. Kohútová z L. Svobodu 25 v Malackách. Prosíme výherkyňu, aby sa ohlásila v redakcii na Radlinského ul. 2751/1 na 3. posch., č. d. 407. Ak chcete súťažiť o Kráľa Dávida a potešiť nimi seba či známych, pošlite **do 12. septembra** kupón a možno sa na vás šťastie usmeje.

Kníhkupectvo Ľubica
OC hotela Atrium, telefón: 772 67 34
Po – Pia: 9.00 – 17.30 h
So: 9.00 – 12.00 h

malacký hlas
KNÍHKUPECTVO ĽUBICA
KUPÓN 15

KRÍŽOVKA

Záhorie oslobodila sovietska armáda v bratislavsko-brnianskej operácii v dňoch 31. marca až 6. apríla 1945. Malacky dobyla po prudkom boji prvá ***(tajnička č. 1)*** jazdecko-mechanizovaná skupina generálporučíka I. A. ***(tajnička č. 2)***. Už dňa 4. mája 1943 sa uskutočnila spomienková akadémia na výročie tragickej smrti generála M. R. Štefánika. O rok neskôr – 7. mája 1944 – odhalili v Malackách sochu tohto velikána slovenského národa. Sochu postavil Spolok vojenských ***(tajnička č. 3)***, ktorý niesol jeho meno. Práve v tomto roku sa Malacky dožili významnej udalosti jej návratu na pôvodné miesto pri terajšom pracovisku okresného súdu. Je to určitá symbolika uctievania si trvalých hodnôt.

VODOROVNE – **A** vrch nad Nitrou; **tajnička č. 1**; najcennejšia bytosť **B** somár; súper; európsky oficiálny emisár; steblo trávy; bytosť **C** atletický výkon; zástup; pánske dieťa obrátene; dlhšie obdobie; papagáj **D** povzdych; ľad po česky; **tajnička č. 2**; drob na menšie kúsky; skratka pre doktora **E** polomer; dopravný prostriedok; zábava; peniaze na ruku; samec kozy; umenie po latinsky; spojka **F** mužský hlboký hlas; **tajnička č. 3**; ťahaj meč z pošvy **G** hliník; starší filozof; srdečne; pigmentová škvrna; skratka slovenskej meny.

ZVISLE – **1** obec na Záhorí; zosilnený súhlas **2** úžitok; násyp **3** geometrický útvar; severské zviera; draslík **4** nula a 50 rímskymi číslicami; stopa po noži; valuta **5** Radúz; ovocná záhrada; stred slova zahynie **6** rok po rusky; časť ruky **7** podmienková spojka; vedecký názov krídla; ŠPZ Levíc **8** povedačky; vyrábaj teplo **9** ruská rieka; malé cicavce s pichliačmi **10** pozeráte bez spoluhlások; bol krajčír **11** ŠPZ Vranov nad Topľou; polyvinylchlorid; čínske ženské meno **12** plošné miery; asociácia automobilových cestných prepravcov **13** rímskych 1000; hnev; krstný otec detektívok **14** značka pier na ozdobné písmo; papagáj; iniciálky prvého prezidenta Česko-slovenskej republiky po nežnej revolúcii; **15** tvoja po česky; sonda; spojka **16** bodná zbraň; Nemec **17** papagáj; sportovní klub.

Pripravil:
JUDr. MARIÁN POLAKOVIČ

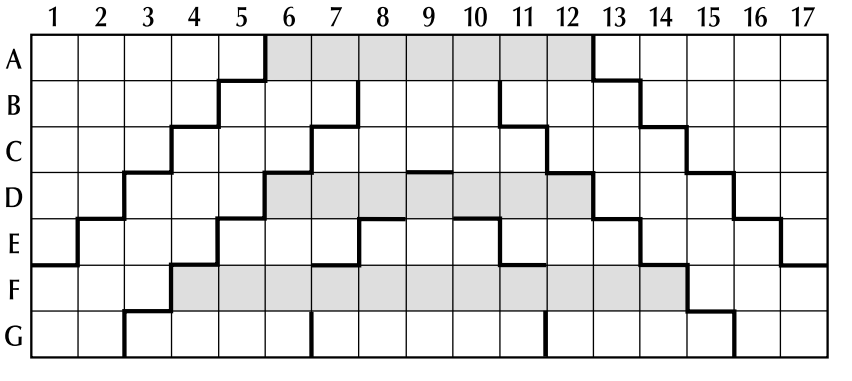

*Ak nám **do 12. septembra** pošlete správne vylúštenie tajničky krížovky spolu s nalepeným kupónom, budete mať šancu získať reklamné predmety mesta s logom osemstoročnice.*

Spomedzi čitateľov, ktorí nám poslali správne vylúštenie tajničky – 1. Černík, 2. Jozef Tiso, 3. Valov – sme vyžrebovali Želmíru Novákovú z Mierového námestia v Malackách, ktorá získava poukážku na nákup cukroviniek vo Hviezde v hodnote 300 Sk.

MALACKÝ HLAS KUPÓN 15

PÍSANÉ NAŠÚ REČÚ

alebo

okénko jak biuo, jak je... a jak bude

Ščastné dzetstvo

Pro vás, milí pamjetníci, a pro vás muadých scem napísat, jak sem prežívaua moje dzetstvo. To byuo už pred sedemdesáci rokama.

Do mojich devjeci rokú sem byua Rádčanka. Bývali sme na konci Mauacek na Táborisku, ale to byu ešče Rádek. Oproci domku byu borovicový les, kerému sme ríkali búr. Hned na kraji byua taká závora, tej sme zas ríkali štangla. Tá sa otvíraua a zavíraua v prípadze potreby, ked sa v blízkej strelnici strílauo. Tá štangla byua naša telocvičňa, na ní sme cvičili kolenotoče, bruchotoče a všelijaké cviky. No ten náš búr byu ajináč velice užitečný, chodzili sme tam na jahody a na hríby. Rostli tam máslaky, kurátka, špičky a na jaseň aj sviňúfky a michálky, maminky nás dzeci poslali ich hledat, ked sceli navarit dobrú poléfku. Pres ten búr sme sa chodzili kúpat na Malinu, to byuo naše kúpalisko. Mjeli sme ešče jedno, keré byuo trochu daleko, ale stáuo za to. Byu to rybník na Rakárni. Tam sem chodziua s mojím otcem sa aj člnkovat. Na druhý konec rybníka sa chodzili kúpat františkáni, kerí mjeli v kaštíli internát.

K mojim pjekným spomínkám patrí aj to, že pri Suchálоch, gde fčil zastavuje autobus, bývau v nedzelu kolotoč na ludský pohon. To ho poháňali ručne vjetčinú chuapci, kerí sa potom mohli povozit zadarmo. A k tej nedzeli patriu aj zmrzlinár, kerí zmrzlinu voziu na takém vozíku ze zvonkem. Ked sme ho čuli, tak sme utekali domú prosit rodičú o 20 halérú. To nebyuo jak dnes. Pamatám sa, že za 20 halérú sme si kúpili kúšček čokolády, ked sme v búru zbírali šišky pro moju tecinku. Za každý mjech sme dostali 50 halérú. To sme potom hned utekali k Habom, kde sme ich premjenili na tú čokoládu.

Ešče si spomínám, že na Písnikoch byuo naše ihrisko. V tem pjekném žutém písečku sme sa mohli hrát aj ceuí deň. A večer zas na druhej strane sme sa hrávali všelijaké hry, jak na holopas, na slepú babu, zuatú bránu, co dnes dzeci ani nepoznajú. K mojim spomínkám patrí aj to, že sem chodziua za mojú starenkú do záhrady v kaštíli, kde mjeli záhradníctvo pán Medvecký. Byua to krásná záhrada, tam, kde je fčil štrkové ihrisko. Pjestovali sa tam zelenina aj kvjecinky.

Nesmím zapomenút ani na bábkové divadlo – na Gašpárka. V tém divadle, keré byuo v Sokolovni, hrál aj mój otec, kerí tú Sokolovňu pomáhau aj stavjat. Jak nespomenút jarmaky v Mauackách? Pamatám, že šátore začínali pri Tatri a končili až na dolním konci pri kostele. Turek tam kričau: turecký med sa papá hned. A druhý ponúkau čokoládu: za korunu po korune ešče pridám! No tá koruna sa čaško hledaua.

Zimní večere sme ze starenkú chodzili drápat ke známím perí. Ked byuo moc snehu, starenka si mja vzali na chrbet, to sem mjeua najradči. Pri tém drápaní sa vyprávjali všelijaké príbjehy, keré sme jak dzeci počúvali s otevrítú hubú. No povjedzte, nemjeua sem pjekné a ščastné dzetstvo?

MARGITA ŽÁČKOVÁ, Malacky

Margitu Žáčkovú, podobne ako každého, kto nám napíše svoj príbeh v záhoráčtine, odmeníme **poukážkou** na nákup v predajniach **BILLA**.

ODIŠLA OSOBNOSŤ CELOSLOVENSKÉHO VÝZNAMU

Július Vojtech Trebišovský, na fotografii z Malackého hlasu v roku 2001, sa postupne stal stredoškolským profesorom, významným publicistom, pedagógom, redaktorom, organizátorom kultúrneho života, literárnym vedcom, historikom, divadelným kritikom, básnikom a hlavne priekopníkom školského a osvetového filmu. Jeho kultúrno-spoločenské záujmy mali mimoriadny rozsah.

Za profesorom Trebišovským

Slovenskými františkánmi založené gymnázium v Malackách počas svojej existencie, šíriace idey humanizmu v katolícko-kresťanskom a slovensko-vlasteneckom duchu, vychovávalo vzdelaných aj význačných inteligentov.

Jedným z nich bol profesor Július Vojtech Trebišovský, tunajší rodák (* 8. septembra 1916, † 3. augusta 2006), národovec. V Malackách vychodil ľudovú školu a navštevoval Gymnázium rádu sv. Františka, kde v roku 1935 ako jeden z prvých absolventov maturoval. Aktívne pracoval aj v samovzdelávacom krúžku Hugolína Gavloviča či v Spolku záhorských akademikov (založenom v roku 1932). Ako tajomník a kultúrny referent SZA bol s Dr. Virsíkom iniciátorom, zostavovateľom a redaktorom prvého reprezentačného Almanachu SZA z roku 1938. V roku 1942 vyšiel ďalší „Sborník SZA". V ňom už ako hlavný redaktor a predseda sa J. V. Trebišovský prezentoval literárno-vedeckým článkom o Hviezdoslavových drámach a zbierkou básní pod pseudonymom J. M. Nový.

Vysokoškolské vzdelanie získal na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde študoval slavistiku a germanistiku. Vtedy sa najmä pod vplyvom Dr. Andreja Mráza začal zameriavať na tvorbu drámy. Pod rozličnými pseudonymami publikoval básne v študentských almanachoch, vydal zbierku Diapozitív (pod pseudonymom Milo T. Dar v roku 1943). V časoch, keď mal dostatok síl a pracovného elánu, bol mimoriadne aktívny.

V rokoch 1939 – 1942 pôsobil ako stredoškolský profesor. Neskôr referent pre Osvetovom ústredí v Bratislave, prednášal v divadelnej škole pre ochotníkov spolu s Andrejom Bagarom, Jánom Borodáčom či Mikulášom Hubom. Bol redaktorom Slovenskej nedele, pracovníkom Ústavu pre školský a osvetový film, neskôr Výskumného pedagogického ústavu v Bratislave. Uskutočňoval výskumy, publikoval materiály o školských filmoch a iných pomôckach. Počas svojho pôsobenia v rôznych inštitúciách i po odchode do dôchodku v roku 1978 sa aktívne podieľal na tvorbe päťdesiatky z nich (Školský film v teórii a praxi 1961, Základy filmovej výchovy 1969, História školfilmu 1970, Školský film a diafilm v prírodopise 1974, Televízia a škola 1976, viaceré metodické publikácie a i.).

Pre mesto je významná jeho publikácia Malacky – kapitoly z dejín mesta I. časť (vydavateľstvo Odkaz, 1991) a **Malacky – kapitoly z dejín mesta II. časť** (vydavateľstvo Odkaz, 1996), ktorú napísal spolu s Mgr. V. Šípom.

Po celý život zostal verným maturantom františkánskeho gymnázia. Zúčastnil sa všetkých siedmich celogymnaziálnych stretnutí, ktoré sa v Malackách uskutočnili. Svojím príspevkom Vznik a počiatky Františkánskeho gymnázia v Malackách obohatil aj knihu Františkánske gymnázium v Malackách 1927 – 1945 a jeho maturanti, ktorú v roku 1997 pripravili niekdajší maturanti gymnázia a vydal ju Provincialát františkánov v Bratislave.

Život tohto činorodého muža bol okrem úspechov, žiaľ, poznačený aj negatívne a bolestne. Je tomu dávno, čo ho postihla politická čistka v roku 1958. Vtedy mu na základe kádrového posudku zakázali pracovať v ústredne riadených orgánoch školstva. V tom čase bol okresným tajomníkom Matice slovenskej, predsedom Malackého športového klubu, predsedom Spolku záhorských akademikov, členom poľovníckeho i rybárskeho spolku. Azda to niekomu prekážalo?

Osud sa s ním nepekne pohral aj v osobnom živote. Predčasne stratil svoju jedinú dcéru, neskôr manželku aj vnuka.

Napokon sa však dočkal aj viacerých ocenení na domácich i zahraničných prehliadkach školských filmoch – od Slovenského literárneho fondu, od Slovenskej filmovej tvorby a čestného titulu Zaslúžilý školský pracovník v roku 1966. K jeho 85. narodeninám mu v roku 2001 Mesto Malacky a Záhorácke centrum kultúry usporiadalo výstavu z jeho archívnej zbierky.

Z poznámok Dr. IVANA BUDINSKÉHO a IVANY POTOČŇÁKOVEJ (príspevok uverejnený v MH 8/2001)
Foto: I. Potočňáková

Profesor Trebišovský zomrel 3. augusta 2006, pohreb mal 8. augusta, presne mesiac pred dosiahnutím svojich deväťdesiatin.

Česť jeho pamiatke.
Ad revidendum...

Ruku na srdce

Pán profesor J. V. Trebišovský. Mal vzdelanie, o ktorom sa nám ani nesníva. Vážená osobnosť, ktorú už v jeho tridsiatich rokoch ako autoritu oslovovali „veľké mená". Studnicu prýštiacej inteligencie, emočnej sily a pevného čistého charakteru, ktorý nezlomili rany osudu. Vyzdvihli sme toho, kto bol toho hoden? Nepovšimnutý svojimi rodákmi Malačanmi odišiel do nenávratna. Čaro tejto osobnosti už nikdy nepoznáme. Iba ak z rozprávania tých, ktorí sa s ním stretávali a mali tú česť nasať vyžarovanie nestora slovenského školstva za iných politických podmienok ašpiranta na pozíciu ministra kultúry.

Večná škoda

Aj ja som chcela... Odkladala som stretnutie až po oný moment, keď som sa dozvedela, že navždy odišiel. Bola to pre mňa osobná porážka. Nenaplneného chcenia a prázdnych sľubov. Odišiel berúc so sebou slová... Od 3. augusta sprístupnené len v jeho veľkom celoživotnom diele. Všímajme si skutočné osobnosti a vážme si ich. Nech sa už nič podobné nikdy nestane ani mne, ani vám.

LUCIA VIDANOVÁ

KTO JE TO?

V roku 2006 je ten správny čas, aby sme načreli do svojich vedomostí o histórii mesta. V rubrike Kto je to budeme uverejňovať indície o významnej osobnosti. Spoznáte ju?

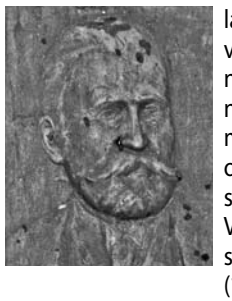

Narodil sa 21. septembra 1888 v Kostolišti. Na počiatku svojej umeleckej dráhy bol tovarišom a žiakom súkromnej školy českého maliara E. Neumanna vo Viedni, neskôr študoval v Prahe. V rokoch 1940 – – 1941 založil a viedol oddelenie kresby a maľby na SVŠT v Bratislave. Je považovaný za najvýznamnejšieho predstaviteľa slovenského maliarstva 20. storočia. Udával smer vývoju poprevratovej výtvarnej kultúry, ktorej vtlačil vlastnú osobitosť a úctu k národným tra díciám. Hoci od roku 1941 žil a tvoril v Martine, zomrel 28. 6. 1971 v Malackách. Pochovaný je však v Martine. Ak viete, ktorej osobnosti medailónik údajov patrí, napíšte **do 12. septembra** jej meno a máte možnosť súťažiť o dve vstupenky na nové predstavenie Divadla na hambálku. V augustovom čísle sme predstavili **Jánosa Terebessyho** (1839 – 1907). Vstupenky vyhráva **Ladislav Malášek** z Dubovského ulice v Malackách.

malacký hlas
KTO JE TO
KUPÓN 15

SPOMIENKY

11. augusta 2006 uplynulo už 25 rokov, čo nás navždy opustil náš otec **JÁN KUČERA z Malaciek.**

Spomínajú syn Ján a dcéra Annamária s rodinami.

4. septembra 2006 uplynul rok, čo nás navždy opustila **ĽUDMILA BILKOVIČOVÁ**. Kto ste ju poznali, venujte jej tichú spomienku.

Spomína syn Viliam s rodinou

29. augusta 2006 sme si pripomenuli prvé výročie úmrtia našej drahej mamy, babky a prababky **CECÍLIE KIŠŠOVEJ**.

S láskou spomínajú dcéry Elena, Mariena a Zuzka s rodinami.

POĎAKOVANIE

7. augusta 2006 nás opustila **Daniela Habová**. Ďakujeme všetkým príbuzným, známym a bývalým kolegom zo ZŠ Dr. J. Dérera, ktorí ju spolu s nami odprevadili na jej poslednej ceste.

Syn Milan s rodinou

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

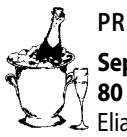

PRIPÍJAME NA ZDRAVIE:

September 2006:

80 – Júlia Ďurmeková; Mária Eliašová; Katarína Kochanová; Róza Salčíková; Václav Tichý; **85** – Štefánia Hanulíková; Ján Komorník; Michal Nemec; Cecília Nimschová; Mária Rybecká; **91** – Justína Romanová; **92** – Ľudmila Ambrušová; Mária Lorencovičová; **95** – Johana Dobrovodská

POVEDALI SI ÁNO:

August 2006:

Lýdia Gondová a Peter Benda; Renáta Karovičová a Marián Janeček; Veronika Hallonová a Ladislav Jursa; Gabriela Tesárová a Michal Danihel.

NIE SÚ MEDZI NAMI:

August 2006:

Anna Juricová, 1938, Malacky; **Eduard Jurkovič**, 1936, Malacky; **Július Trebišovský**, 1916, Malacky; **Katarína Kučerová**, 1925, Malacky; **Štefan Imríšek**, 1943, Malacky; **Martina Zámečníková**, 1927, Pernek; **Anna Dvoranová**, 1921, Lozorno; **Daniela Habová**, 1937, Malacky; **Viktor Veselý**, 1931, Malacky; **Stanislav Havlík**, 1924, Malacky; **Anna Sirotová**, 1921, Láb; **Jozef Ščasný**, 1922, Veľké Leváre; **Štefánia Welterová**, 1940, Malacky; **Helena Kohútová**, 1927, Sološnica; **Vladimír Láni**, 1961, Stupava; **Johana Matlovičová**, 1926, Zohor; **Anastázia Jozefková**, 1941, Malacky; **Štefan Kučera**, 1924, Lakšárska Nová Ves; **Helena Šarközyová**, 1947, Rohožník.

Za pánom riaditeľom Havlíkom

Po ťažkej a dlhodobej chorobe odišiel na večný odpočinok zo sveta živých vo veku dožitých 82 rokov známy malacký pedagóg STANISLAV HAVLÍK (* 25. 2. 1924, † 14. 8. 2006).

Bol jedným z priekopníkov moderného školstva. Začínal na poste učiteľa v roku 1943 v ťažkom vojnovom období. Jeho práca bola naplnená nevyčerpateľnou studnicou nových koncepčných ideí, ktoré sa časom dostali do reality školstva. Svojím zodpovedným prístupom k práci sa stal v roku 1957 riaditeľom Jedenásťročnej strednej školy v Malackách (neskôr gymnázium). Na tomto poste zotrval až do roku 1984, potom odišiel na zaslúžený odpočinok do dôchodku.

Rozlúčka so zosnulým sa konala v Dome smútku 16. augusta o 15.00 h v Malackách. Pochovaný je na starom cintoríne, kam ho v hlbokom zármutku odprevadili jeho najbližší, manželka Mária, synovia Stanislav a Ľuboš, vnúčence Stanko, Kristínka, Ľubko, Tamarka a pravnúčence Paťka a Marko.

Ku kondolencii sa pripojili aj zástupcovia mesta, občania Malaciek, bývalí kolegovia, priatelia, susedia a známi. Česť jeho pamiatke!

Záhorácke NAJ na Rysoch

Jubilejného 50. ročníka Medzinárodného stretnutia mládeže Rysy 2006 (16. – 20. 8.), ktoré sa uskutočnilo v priestoroch Eurocampu FICC v Tatranskej Lomnici, sa opäť zúčastnili aj Záhoráci. Organizátormi výletu boli tradične Zohorčania, ktorí do autobusu vzali aj zástupcov z Malaciek, Veľkých Levár, Lábu či Perneka. Na podujatí, ktoré zorganizoval Klub Rysy Poprad – Vysoké Tatry a Klub přátel Vysokých Tater z ČR pod záštitou primátora mesta Vysoké Tatry Ing. Jána Mokoša, patrili „záhoráckej výprave" spomedzi päťstovky účastníkov viaceré prvenstvá. Ktoré?

Najstarším účastníkom so stanom postaveným v priestoroch kempu bol Jozef Pullman z Malaciek. Medzi najmladších patril päťročný Miško Pašteka. Spomedzi množstva súťaží, ktoré organizátori pripravili, svoje minuloročné prvenstvo v streľbe zo vzduchovky žien obhájila Mária Lisá z Lábu. Organizátori za dlhoročnú spoluprácu plaketou ocenili aj Bibiánu Štefanovičovú zo Zohora, vedúcu skupiny Vega, a Antona Pašteku.

No nielen súťažami a kultúrou, ale hlavne horskými túrami Rysy ožili. Nočný výstup na Kriváň spolu so 14-ročným synom Milanom a ďalšími kamarátmi absolvoval dlhoročný organizátor „Rysov" Milan Merc. Práve táto skupina bola jednou z tých, ktorá sa 50. ročníka stretnutia zúčastnila individuálne. „Rysákov" ste mohli stretnúť tiež pri vodopáde Skok, pri Štrbskom plese, pri Veľkom Hincovom plese, na Popradskom plese, Sliezskom dome, Skalnatom plese, Veľkej Svišťovke, pri Zelenom plese, v Belianskej jaskyni. Nechýbala ani návšteva Kežmarku, Popradu či poľského Zakopaného.

Na svoje si prišli i filatelisti a zberatelia odznakov. Zaujímavá bola príležitostná pečiatka, pamätný list či účastnícky odznak.

ANTON PAŠTEKA

Deviati odvážlivci, aj z Malaciek, boli na vrchole Kriváňa prví. Po nočnom adrenalínovom výstupe na trase dlhej asi 32 km (tam i späť) im nechýbal úsmev na tvárach. Na foto zľava Milan Merc, ml. s otcom a Daniel Fiľakovský, sprava Michal Schmidt s otcom Vladimírom. Menovaná pätica šliapala priamo z kempu na Štrbskom Plese, neskôr sa k nim pripojili ďalší. „Bolo to strašidelné, fúkalo, všade bola tma, ale zvládli sme to a boli sme prví," tešil sa Milan Merc, ml. ***Foto: archív***

Príliš horúca Čína

Dokončenie z 1. strany

sekúnd v „jej" behu na 400 m, ktoré jej zabezpečili účasť v Pekingu, rezonovalo v atletických kruhoch všetkých kútov Slovenska.

Slovenská výprava so 6 atlétmi odletela z Viedne 10. augusta. Po dvojhodinovom medzipristátí v Moskve pokračovala do ľudnatej Číny. V tomto období prinášali médiá z celého sveta správy, že k Číne a Japonsku smeruje tajfún. Prvé dojmy členov našej výpravy po dvanásťhodinovom lete boli takmer identické: „hrozné dusno, extrémne vlhký vzduch, zmiešaný so smogom". Slovenskí športovci však museli odolávať nielen prírodným prekážkam, ale aj 6-hodinovému časovému posunu.

Odchýlka v štatistike

Sandra Štuková sa do bojov na majstrovstvách sveta dostala z výpravy ako prvá. V doobedňajšej horúčave zakľakla do štartových blokov. Podľa papierových predpokladov mala naša atlétka pozitívne vyhliadky. V kolónke osobných rekordov držala 16. najrýchlejší čas spomedzi 38 pretekárok. Do semifinále postupovalo 24 najrýchlejších žien, tak sa verilo, že postúpi. Bohužiaľ, realita bola iná. Neuspokojivých 56,41. O vyše dve sekundy zaostala za výkonom z Grécka. Mimoriadne ťaživé bolo zistenie, že ak by zbehla aspoň čas okolo 55 sekúnd, kvalifikovala by sa. Štuková skončila napokon tridsiata. Majsterkou sveta sa stala Chorvátka Grgičová fantastickým časom 50,78.

Príde Európa?

Pátrať po príčinách zlyhania by nemalo zmysel. Ostatní členovia výpravy sa ako jeden človek sťažovali na exotické podnebie. Sandra priznala, že najmä to jej vrazilo nôž do chrbta: „Hrozná vlhkosť vzduchu, strašné teplo, tuhli mi nohy. A stále som si nezvykla na časový posun." S ročníkom 1990 patrila k najmladším účastníčkam majstrovstiev sveta. Ak sa bude dariť, stíha i európsky šampionát rovnakej kategórie. Získala mimoriadne cenné skúsenosti a podľa nej i pekné zážitky. Číňania pripravili šampionát skvelej úrovne.

JAKUB VALACHOVIČ
Foto: archív S. Š

Medzinárodný turnaj v boxe opäť v Malackách

Výbor Boxing Clubu – Robotnícka telovýchovná jednota pozýva svojich fanúšikov a priaznivcov boxu na

XI. ROČNÍK MEDZINÁRODNÉHO TURNAJA O PUTOVNÝ POHÁR ZÁHORI A V BOXE KADETOV A JUNIOROV,

ktorý do súťaže venoval primátor mesta Malacky RNDr. Jozef Ondrejka.

Turnaj sa uskutoční v letnom ringu Aliho Reisenauera na dvore BC RTJ, Ul. 1. mája 9. – 10. septembra, v sobotu o 15.00 h a v nedeľu o 8.45 h za účasti reprezentácie z Česka, Maďarska, Srbska a Slovenska.

Vstupné pri zakúpení lístka na dva dni je 90 Sk, na jeden deň 50 Sk.

V predpredaji v budove BC RTJ počas tréningov do 8. 9. môžete dvojdňový lístok získať za 80 Sk.

Pripravená je tombola s hodnotnými cenami za 20 Sk. Pre fanúšikov bude k dispozícii bufet s občerstvením.

Príďte povzbudiť slovenských reprezentantov a pozrieť sa na zaujímavé boje medzi povrazmi.

ALI REISENAUER,
riaditeľ turnaja

nemocničná

člen MEDIREX GROUP
všetko pre vaše zdravie

Novinky

- Od 16. augusta sme otvorili pod vedením *MUDr. Tedlu* a *MUDr. Golembiovskej* **novú otorinolaryngologickú (ORL) ambulanciu**.

Ordinačné hodiny:
Streda 16.00–19.30 h

ORL operácie:
Pondelok 14.00–19.00 h

Bližšie informácie
nájdete na
www.nemocnicna.sk
www.medirexgoup.sk
alebo sa informujte na
tel.: 034/772 29 65

Špeciálna ponuka z lekárne NEMOCNIČNÁ

Celaskon long effect 500 mg

Vitamín C je potrebný najmä na podporu organizmu pri chrípke a pri ochoreniach z nachladnutia, zlepšuje zdravie ciev a ďasien, odstraňuje pocit únavy a blahodarne pôsobí na hojenie rán.

~~113,90 Sk~~ **teraz 103,10 Sk**

MH 06 F4

Nemocničná, a. s., informuje

Na slovíčko s…

MUDr. Miloslavom Fričom, lekárom angiologicko-cievnej ambulancie

Leto sa pomaly chýli ku koncu, letné horúčavy sú na ústupe a u mnohých z nás sa hlásia rôzne zdravotné problémy a nepríjemnosti. Patria k nim napríklad opuchnuté nohy, kŕčové žily a iné. Tieto problémy netrápia iba staršiu generáciu, ale aj mladšiu vekovú kategóriu a pre každého z nás sú príťažou. Na príčinu týchto zdravotných ťažkostí sme sa opýtali *MUDr. Miloslava Friča*, lekára angiologickej ambulancie Nemocničnej, a. s.

■ ***Čo zapríčiňuje opuch nôh?***

Príčin je hneď niekoľko, no medzi tie najzávažnejšie patria: sedavý spôsob života, nedostatočný pohyb, telesná nadváha, kŕčové žily, iné závažné zdravotné problémy, ale aj dlhšie pretrvávajúce teplo a náhle teplotné zmeny. Spomínané dôvody spôsobujú okrem iného i zhromažďovanie (stagnáciu) krvi a tekutín v spodných častiach nôh, presnejšie v členkoch a nad členkami. Následkom sú kožné zmeny, ktoré môžu v konečnom dôsledku viesť k vzniku vredu predkolenia, tzv. bércového vredu.

■ ***Čo majú robiť ľudia s takýmto problémom?***

Keď sa opuch často opakuje alebo trvá dlhodobo, treba vykonať odborné angiologické vyšetrenie. Pacienta kompletne vyšetríme, určíme príčinu opuchov a navrhneme spôsob liečby.

■ ***Z čoho pozostáva kompletné angiologické vyšetrenie a aké má pacient možnosti?***

Najprv sa s pacientom porozprávame o jeho ťažkostiach, potom začneme s bežným klinickým neinvazívnym vyšetrením povrchového a hlbokého žilného systému a tiež rôznym spôsobom analyzujeme spätný návrat krvi (vyšetrenie bez použitia prístrojovej techniky). Druhým krokom vyšetrenia je ultrazvuk. Výhodou našej ambulancie je, že ultrazvuk máme k dispozícii priamo v ambulancii, vďaka čomu môžeme pacientovi poskytnúť tento druh vyšetrenia vždy, keď je to potrebné. Ultrazvukom zisťujeme priechodnosť tepnového i žilného systému a funkčnosť žilných spojok medzi povrchovým a hlbokým žilným systémom. Treba zdôrazniť, že ultrazvukové vyšetrenie je absolútne neinvazívne (bez narušenia kožného krytu), nebolestivé a bez vedľajších účinkov. Na základe takéhoto kompletného vyšetrenia môžeme pacientovi (podľa závažnosti jeho ochorenia) indikovať konzervatívny alebo chirurgický spôsob liečby. Ďalšia výhoda našej angiologickej (cievnej) ambulancie je intenzívna spolupráca s chirurgickým oddelením. Na oddelení pracuje pod vedením angiochirurga *MUDr. Jána Kubisa* skúsený tím chirurgov. Pacienti tak majú možnosť získať kvalitnú operačnú liečbu priamo u nás v Nemocničnej, a. s.

■ ***Liečite vo vašej ambulancii aj hemoroidy?***

Hemoroidy sú síce takisto ochorením žilného systému v oblasti malej panvy a konečníka, ale ide o doménu chirurgov. Naša ambulancia v týchto prípadoch môže poskytnúť vyšetrenie hlbokého žilného systému v oblasti brucha a malej panvy. Spomínané ochorenie trápi rovnako ženy aj mužov a je spôsobené predovšetkým sedavým spôsobom zamestnania a nedostatočným pohybom. Hemoroidy vznikajú ako dôsledok poruchy cirkulácie krvi v malej panve (porucha žilného návratu krvi). Zlou cirkuláciou krvi sa rozširujú žilné spojky okolo konečníka, ktoré potom vyčnievajú dovnútra konečníka, následkom čoho prichádza ku krvácaniu po stolici. V takomto prípade hovoríme o hemoroidoch alebo o tzv. *zlatej žile*.

■ ***Dajú sa hemoroidy liečiť?***

Áno, podobne ako varixy (kŕčové žily), tak aj hemoroidy môžeme liečiť konzervatívne (lieky, čípky) alebo v rámci jednodňovej chirurgie pomocou lasera, prípadne operáciou (podviazaním, vybraním). Operáciu hemoroidov môžu pacienti rovnako absolvovať priamo u nás v Nemocničnej, a. s.

■ ***Čo všetko vyšetrujete vo vašej ambulancii?***

V našej angiologickej (cievnej) ambulancii vyšetrujeme podozrenia na ochorenia tepnového systému i samotné ochorenia, medzi ktoré patria intermitentné klaudikácie (pacient sa po prejdení určitej vzdialenosti musí zastaviť pre bolesti končatín z nedokrvenia), bolesti horných končatín – najmä pri práci so zdvihnutými rukami, poruchy citlivosti končatín, pocit chladu končatín, pokojové bolesti (najmä dolných) končatín, blednutie končatín – najmä pôsobením chladu, predčasné znižovanie potencie u mužov, periférne kožné zmeny a poruchy citlivosti končatín (najmä u diabetikov), preventívne vyšetrenie diabetikov na zistenie počiatočných foriem cievnych zmien. U nás vyšetrujeme aj už spomínané podozrenie na ochorenie žilného systému.

Vo veľmi blízkej budúcnosti plánujeme zaviesť v súlade so svetovým trendom aj sklerotizáciu kŕčových žíl. Zavedie sa ako pooperačný doplnok riešenia tzv. zvyškovej varikozity. Tento spôsob liečby sa uprednostňuje aj u pacientov, u ktorých nie je vhodné operačné riešenie. Ďalšou možnosťou bude aj sklerotizácia úplne povrchových kŕčových žíl či tzv. *metličiek*. Ak teda máte problémy s kŕčovými žilami alebo s opuchom nôh, neváhajte a navštívte angiologicko-cievnu ambulanciu Nemocničnej, a. s.

Angiologicko-cievna ambulancia
MUDr. Miloslav Frič

Ordinačné hodiny	
Pondelok	7.00–13.00
Utorok	7.00–16.00
Streda	11.30–17.30
Štvrtok	7.00–17.00
Piatok	7.00–15.00

Objednávanie na vyšetrenie
0918/66 61 11, 034/774 12 37

malacký hlas Dvojtýždenník vydáva Mesto Malacky • Vedúca redaktorka Mgr. I. Potočňáková, redaktorka PhDr. L. Vidanová, jazyková úprava Mgr. E. Žilavá • Redakčná uzávierka v pondelok – nepárny týždeň • Nevyžiadané rukopisy nearchivujeme a nevraciame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu a krátenie rukopisov • Grafika a polygrafická príprava: Peter Jackanin – INAK • Tlač: Petit Press, a. s., Bratislava • Adresa redakcie: Malacký hlas, MsÚ v Malackách, Radlinského ul. 2751/1, 901 01 Malacky, tel./fax: 034 796 6173, 772 22 40, malackyhlas@malacky.sk, www.malackyhlas.sk • Registrácia na OÚ v Malackách, č. Ma–3/99